

Izhaja dvakrat na teden, in sicer v sredo in soboto ob 11. uri popoldne ter stane z lardnim prilagam ter s „Kazipotom“ ob novem letu vred po pošti prejemanja ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto 13 K 20 h. ali gld. 6 60
pol leta 6 „ 60 „ 3 30
četrt leta 3 „ 40 „ 1 70

Posamične številke stanejo 10 vin.

Naročnino sprejema upravnništvo v Gosposki ulici št. 7. v Gorici v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez doposlano naročnino se ne odziva.

Oglašiti in poslati se računijo po petih vrstah: 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsake vrste. Večkrat po pogodbi. — Večje drke po prostoru. — Reklame in spisi v uredniškem delu 15 kr. vrsta. — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

SOČA

»Vse za omiko, svobodo in napredek!« Dr. K. Lavrič

Uredništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. dopoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravnništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 7. v I. nadst. na levo v tiskarni.

Naročnino in oglašje je plačati leso Gorica. Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu. Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravništvu.

„PRIMOREK“

Izhaja neodvisno od „Soče“ vsak petek in stane vsa leto 3 K 20 h ali gld. 1-60.

„Soča“ in „Primorek“ se prodajata v Gorici v tobakarni Bohars v Šolski ulici in Jellersitz v Nusski ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Cieserna.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

— Telefon št. 83. —

»Gor. Tiskarna« A. Gabršček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in z.l.

Javen ljudski shod v Gorici.

Ni se dobro potihnili odmev glasnih in jasnih zahtev našega priprostega, zavednega vipavskega ljudstva v Dobravljah, niso se dobro odložile osebe na pristojnih mestih poslanih jim krepkih resolucij in že se je zopet izvil glas iz stotine grl v nedeljo v našem mestu, glas, kateri morajo uvaževati merodajni faktorji, ako so že slepi za pred njimi ležeče resolucije. Do 1000 ljudi se je zbralo na shodu, bilo je vse polno staršev, ki trpeli pod krivici krivicami glede šolskega vprašanja.

Okoli 11. ure je otvoril cand. iur. Tomo Šorli kot podpredsednik akad. ter. društva „Adrije“ shod. Pozdravil je navzoče, zahvalil se jim za tako velik obisk, predlagal predsednikom shoda odvetniškega kandidata in staršino „Adrije“, dr. Dinka Puc-a, katerega je občinstvo z navdušenjem sprejelo. Zastopnik vlade je bil policijski svetnik, g. A. Contin. Zapisnikar shoda pa cand. iur. Damir Feigel.

Po kratkih uvodnih besedah je dal predsednik besedo cand. iur. Mirku Korišću, ki se je oglasil k prvi točki dnevnega reda, namreč k

„Slovenski ljudski soli v Gorici“:

Goriški Slovenci, slovenski okolčani. Stotine broječo množico ljudi vidim tu pred seboj, stotine ljudstva je privedla sem ena misel, ena želja — ena zahteva — zahteva po slovenskih solah. V vsakem posamezniku so odprli naši oglasi, s katerimi smo vas vabili sem, stare rane, obnovili stare bolečine, vzbudili spomin na star, desetletja trajajoč boj, boj za naše solstvo. Rojaki, težko mi je pri srcu, da moram rabiti besedo: boj — saj želja po izobrazbi, po napredku je tako sama po sebi umevna, želja po izobrazbi tiči v vsakem posamezniku, kakor tudi v narodu v celoti, — težko mi je izreči boj, — saj tam, kjer gre za pravico, ni potreba boja, in pravica do izobrazbe v maternem jeziku je zakonito pripoznana vsakemu, kdor se hoče pospeti. Ali motili bi se, če bi mislili, da občeveljavne pravice voljajo tudi za nas. Z-

vimo pač v casih in deželi neverjetnostij. Za to, po čemur segajo drugi samo z roko, za to se moramo boriti mi desetletja in desetletja in doživeti zmerom trpkih razočaranj. Po čemur izrazijo drugi narodi samo željo — za to se moramo boriti mi Slovenci 20 letja.

Dolg je ta naš boj za narodno solstvo — in sramoten, ne za nas, mi smo stali trdno mož ob možu, mnogi izmed vas, dragi rojaki, se ni bal, ko so mu izpodbijali eksistenco, mnogi izmed vas je držal trdno svojo dečo za roko, ko so mu jo trgali liki gavrano iz rok in hoteli vreti v naročje molohu potujčevanja; — tem sramotnejši je ta naš boj za naše protivnike, ki se ne bojijo najgusnejših sredstev, ko hotejo potujčevati našo dečo. Naši sosedje, ki se tako radi bahajo s tisočletno kulturo, se niso sramovali poditi slovenskih očetov iz služb, trgati njim in družini kos posteno zasluženega kruha od ust, ko so isti hoteli imeti svojo voljo ter po lastni razsodnosti razpolagati z vzgojo svoje deče. Ko so pa prisilile naše mestne očete človeške postavne ustanovili 1000 otrokom štirirazrednico — se naši staršine niso sramovali — justament-politike, kojim je slo za to, da zaprejo Slovincem pot do izobrazbe s tem, da so onemogočili otrokom pohajanje slovenskih sol, nastanjenih v zapuščenih karsnelih daleč zunaj v mestni okolici.

Ta boj, slovenski rojaki, nam ne priča samo o nestrpnosti in o pomanjkanju pravicoljubja od laske strani, priča nam tudi o nenaklonjenosti s strani, katera je zagotovila vsem narodom enako državljansko pravico. Leta 1867. se je pribila v zakonu pravica, da se more v jezikovno mešanih krajih vsakdo vzgojevati v svojem materinskem jeziku, ne da bi se moral učiti tujega. Gosпода, v zakonu nam je pravica zagotovljena — to je eno, kako se zakon izvršuje, to je drugo. Rojaki, prašam Vas, ali bi stala vlada pasivno ob strani in gledala, če bi se dogajale take krivice Nemcem, kakor se dogajajo nam? Dobro se še spominjamo, da je prevzela pred dvema letoma država dva sulfrajnska razreda v svojo oskrbo. In teh nemških otrok ni bilo ni tisoč ni sto, za te razrede se niso pošiljale na Dunaj pelicije s

1000 in 1000 podpisi, niso se sprejemale resolucije na ljudskih shodih, poslanci — organi za izražanje narodnih teženj, — se niso trudili v državnih in deželnih zborih. Slovenci, ali se nam ne poraja misel, da moramo trpeti za to, ker smo Slovenci? Mi smo tih, miren narod, zvesti cesarju in domovini. Nas interes je, da ostanemo v okrilju slovanske Avstrije — interes naše države pa je, da si tu na jugu ohrani cil narod, kateri ima nalogo lomiti ost iredentovskim težnjam. Kaj pa imamo Slovenci od tega? Lahko zahtevamo od strani vlade skrbi za nas. Mi plačujemo ravno tako davke, kakor jih plačujejo drugi — mi smo pripravljeni prelivati kri za svojo domovino — ali vlada nas ne vidi. V prilog drugi narodnosti bi vlada davno prisilila sl. goriški magistrat, da ustanovi potrebne ljudskih sol, nam v prilg pa nima nikake sile. Toliko bolj mora pa skrbeti za svojega ljubega Italijana! To je povsem drugačen človek, kakor smo mi — mama vlada mora gladiti razburljivega, gorkokrvnega fantica po črnih lasih, mora mu dajati bombončke, sicer bog ve kakšne neprijetnosti bi ji ulegnil nanraviti s svojimi — igračami — bombami in petardami. (Navdušen aplavz.) Slovenci pa so zelo zadovoljivi — njim zadostuje prava malenkost, v najhujšem slučaju ze pridejo poslanci s klobukom v roki na Dunaj drgnit podplate po ministrskih tapetih in prav v zadregi pokasljevat, vrteč cilinder z obema rokama. Slovenci, to je ironija, ali bridka. Naučili smo se molelovati in prositi tam, kjer lahko zahtevamo in uspeh imamo ta, na nas umirijo kakor — dovolite mi primer — kakor ovco s pestjo sena. (Če nam se tisto dajo). — Slovenci, nič več prositi — nič več molelovati, zahtevajmo, kar nam gre. Uspeh bo če ne večji — pa vsaj isti — zato pa častnejši — saj slabše, kakor se nam godi — se nam ne more goditi.

Rekel sem prej ironija — ali še bolj žalostna ironija je to, da si moramo vzdrževati Slovenci v Gorici sami solo za 1000 solskih otrok. Slovenec plačuj vsakovrstne davke, plačuj mestne šolske doklade — a solo z 12 razredi z 20 učnimi silami si plačaj sam, ako se nočeš potujčiti, ako hočeš, da bodo tvoji otroci ravno tako napredovali kakor otroci

tvojih laških sosedov. Saj nas pravzaprav nikdo ne sili, da žrtvujemo letnih 25.000 K za sole, o n, saj je Gorica polna laških sol, ki so pripravljene — vzgajati in odtujiti tvoje otroke. Gospoda, žalostno je, da se moramo boriti... za obstoj, a še žalostnejše je, da je ostal naš klic po slovenskih solah že 25 let (Mej klic: „sramota“!) klic vpijočega v pušavi. Že pred 25 leti so videli naši prvoborniki na Goriskem, da se ne bodo mogli ubraniti laske hegemonije, katera se vzdržuje le potom potujčevanja slovenskega življa, kakor če si ustanovijo lastno ljud. solo v Gorici. Začetek tega podjetja je bil zelo skromen. Naši starši so se morali zadovoljiti s tem, da so nas pošiljali v slov. otroški vrtec v ulico sv. Klare, kjer sta bila tudi 2 dekliška razreda. Taka je bila tedaj naša ljudska sola. Leta 1889. pa se je izvršil na Goriskem velik prevrat in začelo se je živahnejše življenje na slov. šolskem polju. Takoj se je poskrbelo tudi za dečke z enim razredom. Od tedaj pa je rastla sola zmerom bolj in bolj. V ulici Barzellini se je kmalu sezidalo, kakor se spominjamo, lastno poslopje za ljudsko solo, ki je stela tedaj 8 razredov in pomnožili so se tudi otroški vrtec, namreč za enega pod Kapelo in v Cipersni ulici. Zmerom krasneje se razvija slov. solstvo, sedaj imamo že nekaj let obrtno nadaljevalno solo za mosko mladino in dvojno redno dekliško solo. V zadnjem času se je storil še korak naprej, kajti osnovala se je tudi slov. dekliška pripravljavnica za učiteljice. Vsi ti razredi imajo že od leta 1898. varno zavetje v našem „Šolskem domu“. Špecično letos moramo zabeležiti nov korak v napredku Slovenstva na Goriskem, katero obstoji v samo na sebi prijetnem dejstvu, da je postal slov. šolskemu narastaju Šolski dom prelesen, vsled česar se je videlo vodstvo istega primorano zidati novo stavbo, katera prične že prihodnji mesec svoje plodonosno delovanje v doljem koncu mesta. Vsak zaveden Slovenec se veseli čveta, v katerem se razvija naš „Šolski dom“, in rad bi nosil vsakdo breme narodnih davkov, če bi ga ne mučila trpka zavest, da naš „Šolski dom“ ni to, kar bi moral biti, — namreč narodno svetišče. Tudi ob

Islandski ribič.

Pierre Loti.

Roman. Iz francoščine prevel Fran Šturm.

(Dalje.)

Kar je prisluzila, je porabila v to, da olepša stanovanje — za njegov povratek. Omare, stare pregrajene postelje je dala popraviti in prebarvati, napraviti jim nove, svetle ključavnice. Okence, ki je gledalo na morje, je dobilo novo šipo in zastor. Kupila je novo zimsko odejo, mizo in nekaj stolov.

Vse to je opravila, ne da bi se bila doteknila denarja, ki jej ga je bil pustil Jan. Hranila ga je v majhni kitajski škatljici, da mu ga pokaže, ko zopet pride.

V poletnih večerih, pri zadnji dnevni luči je sedela pred vrati z babico Ivono, katere glava in misli so bile v toplem poletnem času znatno jasnejše. Pletla je za Jana lepo ribiško jopico iz modre volne. Po ovratniku in za pestmi mu je vvezla vse polno umetnih, kompliciranih okraskov. Babica Ivona je znala včasih spretno plesti in veziti; spominjala se je polagoma te svoje mladostne umetnosti ter je naučila tudi Marjetico. Za to delo je bilo treba mnogo volne, kajti Jan je rabil veliko jopico.

Polagoma se je začelo čutiti, zlasti zvečer, da postajajo dnevi krajši. Nekatere rastline, ki so bile v juliju krepko pognale, so začele že rumeneti, umirati, in vijoličaste skabijozne so začele na novo cvetati ob potih,

njihovo cvetje je bilo sedaj manjše in na daljših pecljih. Slednjič so prišli zadnji dnevi avgusta, in nekega večera se je prikazala pred Pors-Evenom prva islandska ladja. Praznik vrtnitve je začel.

Trumoma so hiteli ljudje na obrežje, da jo sprejmejo; — katera je pač bila?

Bil je »Samuel-Azénid«; — vsako leto je bil prvi. Gotovo se tudi »Leopoldina« ne bo več dolgo mudila, je dejal stari oče Janov. Kadar se začnejo vračati, ne ostane nobena več dolgo tam doli, poznam to.

V.

Islandci so se vračali, dve ladji sta prišli prihodnji dan, čez dva dni štiri, in naslednji teden še dvanajst. In veselje se je vračalo z njimi v deželo; to je bil praznik za žene, za matere; praznik tudi za krčme, kjer so stregla ribičem lepa paimpolska dekleta.

»Leopoldina« je bila v številu zakasnelih; deset jih je še manjkalo. To ni moglo več dolgo trpeti, in Marjetica je bila vsa pijana veselega pričakovanja. Da bi se vsaj ne prevarala, si je postavila precej dolg obrok — osem dnij; — v tem času bo Jan gotovo že pri njej. In pospravila je svoj dom, olepšala ga je in očedila, da ga dostojno sprejme.

Vse je bilo že v redu. preostajalo jej je samo še, da ga pričakuje; sicer pa ni bila v svoji nestrpnosti skoro več zmožna za kako delo.

Tri zakasnele ladje so še prišle, in potem še pet. Samo dve sta še vedno manjkali.

— Letos torej »Leopoldina« ali pa »Marija-Ivana« pobere ostanke, so menili smeje mornarji.

In tudi Marjetica se je smejala, in bila je lepša nego kdaj v veselju nestrpnega pričakovanja.

VI.

Toda dnevi so potekali.

Še se je praznično oblačila, še je bil vesel njen obraz, še je hodila v pristranišče kramljat s tovarišicami. Menila je, da je ta zamuda čisto naravna. Ali se ni pripetilo to še vsako leto? O, tako krepki mornarji, in dve tako dobri ladji!

Potem pa, ko se je vrnila zvečer domov, je začutila v srcu prvokrat tesno bojaznen.

Je li bilo možno, da se je že tako kmalu začela bati?... Ali se je imela za kaj bati?...

In z grozo se je zavedla, da je že prišel strah v njeno srce...

VII.

Deseti dan septembra!... Kako so vendar odhitevali dnevi.

Nekega jutra, pravega jesenskega jutra, ko je že ležala na zemlji hladna megla, je sedela zelo zgodaj, že ob solnčnem vzhodu, pred vrati cerkvice utopljenec, kamor hodijo molit vdove; tu je sedela, široko odprtih oči, ki so jej strmele nepremično v svet, in krog sence jo je tiščalo kakor železen obroč.

Že pred dvema dnevoma so se začele vlačiti te jutranje megle, in to jutro se je vzbudila Marjetica z večjim nemirom v srcu, ko je videla te znake zime... Kaj je pač imelo to jutro, ta ura, ta minuta drugega nego vse prejšnje?... Saj se ladje dostikrat zakasne za štirinajst dnij, celo za cel mesec.

„Solski dom“ pljuska jo razburkani valovi strankarske politike, tudi od sten „Solskega doma“ odmeva krik bojujočih se strank. Mi pa zbrani, gor. Slovenci, tega ne moremo odobravati, nam bodi „Solski dom“ le narodno svetišče in ne strankarski kazino! Zato pa kličemo prizadetim strankam: Roke proč, za „Solski dom“ hočemo delovati pod palmo miru. (Klici: Tako je!)

Rojaki! Vsakdo izmed nas pozna prekrasne stavbe mestnih sol v sredini mesta, videli smo njih zračne stopnice, visoka okna, prostrana njih dvorišča. Poglejmo njih napise, morda najdemo med njimi svojo mestno ljudsko solo. Toda zaman! Tja konec mesta, skoraj v St. Peter, tja doli pojdemo, tam najdemo podrtijo, ki ima biti slov. ljudska sola. Ta razvalina, ta je uspeh našega pravičnega boja. Leta 1890. se je začel boj za slov. ljudsko solo v mestu Gorici. Vsi se spominjamo, koliko truda je bilo treba, predno smo dosegli, da je po petih letih mučnega čakanja razsodilo upravno sodišče, da mora mesto Gorica vzdrževati 4 razredno ljudsko solo. Trikrat so skrbno prešteli slov. solske otroke, celo k notarju so vlekli naše starše, da so legalizirali njih podpise. Gonja pa, ki so jo pričeli naproti slov. staršem, je bila naravnost gnjusna. Laske sinjorije žrtve so postali poulični pometalci, slovenski delavci v tovarnah. Toda navzlic vsem tem gonjam in nakanam je moral magistrat odpreti slovenskim otrokom solo. Sedaj pa nova zvijaza. Ker krivonosni mestni starešine niso mogli preprečiti slov. sole — preprečili so obisk. Postavili so jo daleč tam zunaj mesta v Katinellijsvo vojašnico. Tja doli naj bi tavalili nežni otročiči z Grčine uro daleč po zimi, snegu, dežju, blatu štirikrat na dan. Mestno starešinstvo zahteva od 6 letnega otroka, da prehodi 16 km na dan, to je 5 ur otročje hoje. Rojaki, prašam vas, kje je pravico ljubje, kje humaniteta, kje ona „avita kultura“, s katero se tako bahajo? Slovenci so seveda z gnjevom odvrnili zahtevo, da bi pošiljali svoje otročiče tako daleč v solo, to tem bolj, ker bi bili otroci prisiljeni hoditi skozi laske dele mesta ter izpostavljeni zasramovanju in blatenju od strani laskih otrok, kar se je tudi v resnici zgodilo. K vsem težočam pohajanja prihaja še to, da so postavili slov. solo v vojašnico, od koder so se morali izseliti vojaki, ker je poslopje skrajno nezdravo. Mogoče je hotel slav. goriski magistrat ugonobiti mladi slov. naraščaj v zatohlih prostorih, boječ se, da mu zrastemo sicer še enkrat brez glavo. (Tako je!) Rojaki, tako postopanje je sikaniranje, nedostojno civiliziranih ljudi. Slovenski starši so se pritožili radi poslopja, v staro kasarno je hodila komisija za komisijo, in slednjič je pripoznal deželni solski svet, da je ona podrtija dobra za slov. ljudsko solo. Vi pa, dragi rojaki, pošiljajte svoje otroke v Katinellijsvo vojašnico v solo, po poslovite se od njih pristrčno, saj ne veste, ali se vam še kedaj vrnejo

zdravi. Vi domov. In še eno čisto novo dejstvo morate pribiti. Društvo „Solski dom“ je v preteklih mesecih ponudilo magistratu primerne prostore v novem solskem poslopju na Senskem trgu v najem, katero je seveda slavni gor. magistrat zavrnil. Lahko bi jo bil seveda sprejel brez škode, kajti Katinellijsvo vojašnico bi lahko porabil v primernejše svrhe, lahko bi shranjeval v njej stare metle, gnoj, za kar bi bila pripravna. (Živahen, trajajoč aplavz.) Toda ne, goriski magistrat ne privoščiti slovenskim otrokom solskih uric v prijetnih zračnih sobah, goriski magistrat goni le svojo justament-politiko. Kaj to, če vrže par tisočakov v zrak za slov. sole, njemu zadostuje le, da od njegovih stroškov nimajo nič. Civilizirani ljudje ustanovljajo sole le v svrhu razširjanja omike in prosvete, goriski magistrat siri pa vse kaj drugega, saj dobrega zgleda nam ne daja. Naravno je torej, da je sola v Podturnu zelo slabo obiskovana. Menda število slovenskih otrok ni še preoračilo števila 30. Torej za 30 slov. otrok vzdržuje slavni goriski magistrat 5 učiteljskih močij, plačuje postrežnika in vzdržuje poslopje. Takega luksusa si ne dovoljuje gotovo nobena druga občina na svetu. Otroci, ki obiskujejo to solo, si v resnici lahko čestitajo! Čestitati pa si ne morejo goriski davkoplačevalci ne slovenski ne italijanski!

Take skandalozne razmere vladajo na slovenskem ljudskem šolstvu. In mi, dragi rojaki, tega absolutno ne moremo trpeti. Boj, pravični boj, katerega smo pričeli, moramo dokončati. Slovenska ljudska sola mora stati v sredini mesta, slovenska ljudska sola mora zadostovati modernim zahtevam. Toda, rojaki, naše število je tekom let znatno poskočilo, prenapolnjeni prostori v „Solskem domu“ jasno pričajo, da nam ne more zadostovati štirirazrednica, mi hočemo imeti najmanj osemrazrednico. To so naše pravične zahteve, za te se hočemo boriti. Roditelji, zapričnite akcijo, da se naše težnje uresničijo! Mi hočemo imeti osemrazrednico v Gorici, ali nam jo daj vlada, ali magistrat. Naše geslo bo: „Dajte nam ljudskih sol v Gorici.“ In to naše geslo naj si zapomni slavna vlada, goriski magistrat, pa tudi naši slovenski državni in deželni poslanci. (Odobravanje, aplavz.)

K drugi točki se je oglasil cand. iur. Bogumil Vošnjak, in sicer

o slovenskem gimnaziju:

Častiti zborovalci!

Pred letom ste bili zbrani prav na istem mestu tu in ste dali glasen izraz svojemu ogorčenju nad krivico, ki se ne godi samo goriskemu slov. ljudstvu, ampak celemu slovenskemu narodu. Danes smo stopili mi dijaki zopet pred vas, s prošnjo tudi danes to zahtevati, kar ste zahtevali pred letom, to je dvigniti tudi danes svoj glas za slovenske srednje im visoke sole. Ni dovolj, da daste jedenkrat odduska svojim željam, treba je, da se vsaka taka zahteva leto za

letom na ljudskih shodih ponovi, da se vedno na novo drega in drega, dokler se ne doseže smotra. Trdoglavosti je Slovenecem doslej manjkalo, in to je bila njih nesreča. Ta trdoglavost se najbolje kaže v neprestanem ponavljanju in naglasjanju naših pravičnih zahtev. Le tedaj se nam ugodi, ako oni visoki gospodje na Dunaju izprevdijo, da goriski Slovenci ne mirujejo in da so to prav nadležni, trdoglavi ljudje, ki hipno ne vzplamtijo, ampak z doslednostjo zasledujejo stare, važne smotre.

Priznavam, da bi morda raje govoril o vsem tem, kar vas tlači pri vsakdanjem delu, kar vam greni vsakdanji kruh, o razmerah, v katerih živi in dela slovenski kmet in delavec. Prav radi bi mi mladi ljudje proučevali znanstveno, kakor nas učijo na visokih solah, vaše gospodarske odnose, vse tiste zamotane odnose, ki so krivi, da danes obuboža ta izmed vas, jutri oni, da se morajo izseljevati cele vasi v tujino, dasi mora kmet iskati srečo in zaslužek v tovarni. Kar smo si pridobili na visokih solah, ne sme biti zaklad, ki je pokopan v zemlji, rojaki naši morajo biti deležni tega, kar smo se naučili. Rekel sem vam, da bi raje se petal in govoril o drugih stvareh in ne o teh, o katerih mi je govoriti. Bilo bi pa to v tem trenutku in tem položaju nič posebno pametno. Sklečili smo siriti zanimanje za slovensko višje in nižje šolstvo med vse sloje slovenskega naroda. Nikakor ne smemo obstati na polovici poti, in se lotiti izključno drugih vprašanj, predno so se prejšnji smotri uresničili. To bi bila izguba truda in časa. Nikdo naj ne misli, da se mi dijaki pečemo z vprašanjem slov. gimnazije in univerze, ker se činitelji, ki so v prvi vrsti v to poklicani, ne zanimajo za to. To trditi se jaz ne bi osmelil. Razlogi so drugi. Dijak sam največ trpi v nemških solah, on najboljše ve, kake ovire so se mu stavliale, kaka krivica se godi ne samo dijakom, ampak tudi staršem. Ko pride dijak na univerzo, čaka ga tam prava trnjeva pot, po kateri mora on hoditi, in ne domači veljaki. Iz tega razloga je vseučilišnik kakor poklican, da se pred svojim narodom pritožuje nad storjenimi mu krivicami. Naj navedem samo slučaj, ki se slučajno tice moje malenkosti. Bilo je to ob času poslednjih vseučiliških nemirov na Dunaju, ko je akademična oblast dala na znanje slovenskim visokošolcem, da jih čakajo najstrožje kazni, ako ne bodo mirovali. Rektor dunajske univerze je meni kot predsedniku „Slovenije“ grozil, da me izroči kakor tudi predsednike drugih slovenskih društev, policiji, ki ima povelje nas takoj zapreti, ako se ne miri nadaljujejo. To so bile njegove besede. Malo je manjkalo, in izgnali bi nas z univerze, kakor spridene ljudi, ki niso vredni biti akademiki. Cele tedne je trajala bitka pred dunajsko uni-

verzno, ker beseda in umni razlogi niso nič zalegli, treba je bilo uporabiti pest. Bila je to bitka za dunajsko avlo, katere posest ima globok pomen. Pod veličastnimi, mramornimi stebri dunajske avle morali bi biti dijaki vseh slovanskih plemen Nemcem enakopravni gospo darji, kakor v širni Avstriji vsi slovanski narodi. Pristaviti moram nekoliko besed. Razlogov je dovolj, da govori dijak o zadevah, tikajočih se dijaštva tu pred vami.

Lansko leto sem že dokazal, da je bil prvotni namen goriske gimnazije ponemčiti domače prebivalstvo, v prvi vrsti se ve Slovenec. Samo radi tega je ustanovila cesarica Marija Terezija ta zavod. Nemski duh in nemško misljenje bi po najvišjem povelju moralo izkoreniti vse samoraslo, domače, narodno. Tujci in tuja izobrazba se bi naj šopirila tam, kjer bi moral biti svoj gospod Slovenec. Iztrgali so hoteli iz duš vaših pradedov vse tiste nežne spone, kiso jih vezali na rodni jezik, na rodno zemljo, na skupno prežito srečo in nesrečo. Ves trud dunajskega dvora in vlade je bil zastonj. Dosegli niso ničesar, Slovenec je ostal Slovincem do današnjega dne. Bog, ki je dal Slovincem tako divno lepo, raznobrazno zemljo, domovino, kakršne menda nima drug narod na svetu, ta Bog ni hotel in noče, da bi bili na svoji zemlji podjarmljeni tujcu, da bi bili ponižni sluge tam, kjer bi morali biti gospodje. (Tako je! Aplavz!)

Tista stara avstrijska politika, ki je od časov Marije Terezije in Jozefa II. skoraj do najnovejšega časa pritiskala k tlom Slované, se je doslej še vedno strašno macevala na celi državi; ona je ovirala narode v naravnem razvoju in jim skoraj onemogočala doseči višjo duševno stopnjo. Ta politika, ki je ustvarila samo radi ponemčevanja gorisko gimnazijo, bi jaz primerjal kitajski kiti ali pa vlasulji, kakršno so nosili stari Gorčani pod Marijo Terezijo, ko se je odprlo učeti se mladini ono starinsko poslopje v „Solski ulici“. Ako bi se kdo danes prikazal na ulici z bingljajočo kito na glavi in hodil po Travniku, smejali bi se mu vsi. Tista stara sola je pa podobna ravno taki kiti, katero odrezati bi bilo že davno čas. (Aplavz.)

Da nemška gimnazija v Gorici nima pravice do obstanka, to je pač vsakemu pametnemu človeku jasno in umevno. Da je ta nemški zavod škodljiv, to čuti in je že čutilo na stotine slov. kmetov na svojem žepu. Ni mi pač treba navedati celo vrsto statističnih podatkov, ki dokazujejo, kako neugodno vpliva tuj polučni jezik na učne vspehe. Med zborovalci je pač mnogo očetov, katerim so tožili sinovi, kake težave jim dela nemški jezik, v katerem se podučuje od prvega do zadnjega razreda. Kako se naj nauči ubogi otrok nemščine doma na deželi?

In vendar, to jutro je moralo imeti nekaj posebnega na sebi, kajti prvič danes je sedla pred vhod te cerkve ter prebirala imena mladih ponesrečencev, kakor takrat, ko je šla prvič h Gaosovim.

V spomin
Ivonu Gaos, ki je izginil na morju
blizu Norden-Fjorda...

Veter je pribečal od morja, in v istem času je bilo čuti, kakor da se je usula ploha na streho: bilo je suho listje, ki ga je veter odnesel z drevja!... Celi vrtinci so se pridrvili pred cerkvena vrata. Že je bilo drevje na pol golo, oskubil ga je bil morski veter. — Zima je prihajala!...

... izginil na morju
blizu Norden-Fjorda
med orkanom od 4. do 5. avgusta 1880.

Brala je mehanično, in njene oči so uhajale skozi obok nad vrati tja v daljavo, kjer je bilo morje. Toda danes je bilo vse zakrito s sivo meglo, in nad daljavami so se vlekle temne plasti kakor veliko žalobno zagrinjalo.

Zopet je zatulil veter, in zopet so se pripodili v plesu vrtinci odpalega listja. In vedno močnejše se je zaganjal zahočnik, kakor bi hotel trpinčiti te mrtvece, ki jih je nekdo pokopal pod morje, celo tu, kjer so stala napisana samo njihova imena, v spomin živim, ki so jih ljubili.

Nehote se je zagledala Marjetica v prazno mesto, ki je čakalo na belem zidu. In strašna misel se jej je rodila v možganih ter jo začela preganjati, misel, da bo treba morda kmalu obesiti tu novo ploščo, in na njej bo stalo ime, katerega si niti v mislih ni smela predstavljati na tem prostoru.

Zeblo jo je; ali ostala je kakor prikovana na granitni klopi, glavo naslonjeno na zid:

... izginil blizu Norden-Fjorda
med orkanom od 4. do 5. avgusta,
star 23 let...

Naj počiva v miru!

Island se je prikazal pred njenimi duševnimi očmi, Island s svojim majhnim pokopališčem, — daljni, daljni Island. Poševno so padali nanj blede žarki polnočnega solca... In hipoma je ugledala na praznem mestu, ki je še čakalo na zidu, novo ploščo, na katero je poprej mislila; videla jo je tako jasno, tako strahovito jasno: sveža plošča, mrtvaška glava, dve kosti navskriž, in v sredi, kakor v plamenu, ime, to drago, drago ime — Jan Gaos!... Planila je kvišku, kakor blazna, in iz grla se jej je izvil hripav krik...

Zunaj pa se je še vedno plazila po tleh siva jutranja megla, in v plesu je prihajalo do vrta odpadlo listje...

Koraki na stezi! — Nekdo prihaja? — Naglo si je popravila ruto ter se skušala umiriti. Koraki so se bližali, že so bili pri vratih. Hotela se je delati, kakor da je samo slučajno tu. O, ženi utopljenca ni še hotela biti podobna, za vse na svetu ne!

A prišla je Fanta Flourey, žena nekega mornarja z „Leopoldine“. Takoj je umela, kaj išče Marjetica tu, njej se ni dalo nič prikriti. Nekaj časa sta stali nemi druga pred drugo, prestrašeni, da sta se srečali na istih žalostnih potih, in skoro sovražno sta se spogledali. —

— Vsi, kar jih je bilo pri Tréguieru in Saint-Brieucu, so se vrnili že pred tednom, je izpregovorila slednjič Fanta neusmiljeno, z zamolklim, kakor razdraženim glasom.

Prinesla je s seboj svečo, da napravi obljubo.

— Ah! da... obljubo... Marjetica ni še hotela misliti na to sredstvo obupanij. Ali stopila je molče za Fanto v kapelico, in pokleknila sta druga poleg druge, kakor sestrí.

Molili sta k Mariji, morski zvezdi, iz vse duše, goreče. Kmalu pa je bilo čuti le še vzdihljaje, in njune solze so tiho kapljale na mrzla tla...

Dvignili sta se bolj mirni, bolj potolaženi. Fanta je pomagala Marjetici, ki se je opotekala. Vzdignila jo je za roko ter jo objela.

Obrisali sta si solze, poravnali lase, očedili krila prahu, ki se jima je bil prijel pri klečanju kolen, in šli sta tiho vsaka svojo pot.

VIII.

Konec septembra je bil podoben pravemu poletju, samo malo bolj melanholičen je bil. Ta september je bil res tako lep, da bi bil človek mislil, da je junij, ko bi ne bilo tistih žalostnih razmenih listov, ki so se podili po potih. Soprogi, zaročenci, ljubimci, vsi so se vrnili, in povsod je vladalo veselje, kakor da je nastopila nova pomlad ljubezni...

Slednjič se je prikazala nekega dne v daljavi jedna izmed dveh zakasnelih islandskih ladij. Katera?...

Hitro so pritekale ženske v gostih gručah. V strahu, nemo so stale na skalnem obrežju.

Marjetica je stala ob strani Janovega očeta, vsa blede in trepetajoča:

— Skoro gotovo bi rekel, je izpregovoril stari ribič, da so to naši! Rdeče pobarvane stranice, in na jamboru razpeta jadra; tako delajo vedno oni; kaj praviš, Marjetica?

— In vendar, ne, je pristavil nato malodušno. Ne, zmotil sem se za enkrat. To ni „Leopoldina“, tem-

Vsak izmed nas ve, kako težko se je privaditi tujemu jeziku v tej meri, da se lahko obiskuje nemško gimnazijo. Prava sreča je, ako se najde na deželi usmiljena duša, ki je pripravljena učiti fanta ta trdi, okorni jezik. Da, v Gorici je še celo nekaka pripravnica. Kako naklonjeni so nam nemški birokrati. Sin slovenskega kmeta lahko jedno ali dve leti delj studira, saj ima njegov oče denarja dovolj, da ga lahko delj vzdržuje v Gorici, kot je treba premožnemu Nemcu. Tako se krade slovenskemu kmetu denar iz žepa. Srce se človeku krči, ako pomisli, kako malo Slovencev dovrši srednje šole tu v Gorici. Marš katero leto ni skoraj nikakega naraščaja? Kdo se naj potem čudi, da ni dovolj slovenskih uradnikov in inteligence? Vlada se potem izgovarja, da ni uradnikov slovenske narodnosti, nikakor pa ne sprevidi, da je sama kriva, ker Slovencev ne daja potrebnih sol. — Slovenskih uradnikov in izobražencev ni dovolj, ker ni dobrih, primernih slovenskih sol. — To je pravi vzrok. Nemci se borijo za svoj kruhek. Stvar je čisto jasna in prav lahko razumljiva. Vsaka slovenska srednja šola vzgojevala bi vsako leto toliko izobražencev, da bi bila vlada prisiljena nastavljal samo slovenskih uradnikov. Nemcev pošiljati v slovenske urade in šole, bilo bi nemogoče, ker bi bilo za vsako mesto mnogo sposobnih slovenskih presilcev. Kaj bi bilo potem z nemškimi uradniki in profesorji? Ostali bi morali doma in dolgo čakati na kako prazno mesto, dotim silijo sedaj lahko na jug med Slovence, da bi domačinom odvzeli kruh. Ali pri naša tak nemški profesor s seboj ljubezen k slovenskim dijakom? Že na vseučilišču se je navadil prezirati in sovražiti ter zasmehovati vse, kar je slovansko in slovensko. Po mnenju takih nemških prenapetelcev nismo mi ljudje kakor oni, ampak nižji kot oni. In takim ljudem pride v roke slovenske matere sin. Zalostna mu nanka. More imeti učitelj — Nemec le trohice naklonjenosti k učencu, katerega narod sovraži, katerega rodnege jezika ne samo ne zna, ampak celo zaničuje. Za glavno nalogo smatraje nemške učne moči, da vbičujejo v bistro slovenske glave nemški jezik in nemško književnost. Nemška književnost zavzema v učnem načrtu glavno mesto. Skoro z večjo točnostjo se mora učiti slovenski dijak vse podrobnosti iz življa ja kakega polupozabljenega nemškega pisatelja iz davne preteklosti, kot nemški dijak v rajhu ali nemškem delu Avstrije. Ti ljudje vcepljajo dijakom neko prisiljeno ljubezen k nemški literaturi, učijo jih prezirati vse, kar je domače, in se ponasati s pridobitvami nemške kulture. Večina mladih učnih moči je najbrž tudi z dušo in telesom udana Vsenemčiji, ki hoče graditi nemški most od Belta do Adrije. V bodoči slovenski gimnaziji bi se moralo v prvi vrsti upoštevati slovenski jezik in knji-

ževnost, zgodovina slovanskih književnosti in avstrijsko nemške književnosti. Nemška literatura se pa naj le uči v toliko, v kolikor mora o njej vedeti vsak izobražen Francoz, Anglež in Rus. Kot živ svetovni jezik se naj vpelje ruski jezik, kakor se to godi v drugih kulturnih državah, kakor je Nemčija. Vsak slovenski dijak bi moral poznati Puskina, Gogolja, Turgenjeva, Lermontova in Tolstega kakor Prešerna in Jurčiča. Dozdeva se morda ta zahteva nekoliko smela kakemu zakrknjenemu avstrijskemu birokratu, ki med svojimi zaprasenimi akti ne čuti, kako so se časi spremenili. Kdor želi Avstriji bodočnost in srečo, ta govori tako, kakor sem jaz govoril. Zakaj? Siloma vcepljati mladini nemški duh, je skrajno nevarno, ker te kulturne vezi le še bolj povečajo velikansko opasnost, ki grozi avstrijski državi s severa. Kakor mačka preži na miš, tako čaka Nemčija na primerni trenutek, da bi se polastila Avstrije in Trsta. Ta opasnost ni nikaka fantazija, to je kruta resnica, in le oni čuti strašno nevarnost, ki grozi državi in Slovanom, ki živi delj časa v inozemstvu. Ali ni silno brezvestna vlada, ki odpira v takih odnosajih vrata naših učilišč na stečaj nositeljem velikonemške misli? Ali ni taka vlada uprave ekspozitura Berolina. (Gotovo, aplavz). Kaka škoda pa bode, ako bi se vpeljal mesto onih stromnih kratkih slovenskih uric temeljito podučevanje slovenskega jezika in slovanskih literatur, v prvi vrsti ruske. Bedaki so oni, ki mislijo, da je Rusija avstrijski državi nevarna. Velika slovanska država nima pri nas ničesar iskati, nikdar ne bi iztegnila svoje roke, kakor druga zvezna država, za katero je vzetje Trsta gospodarsko življensko vprašanje največjega pomena.

Kako more biti razmerje med slovenskimi stariši in nemškimi profesorji na nemški gimnaziji? Kolikokrat bi morali stariši popraševati, kako napredujejo njih sinovi. Ako so z dežele, gotovo ne razumejo nemško in čisto nemogoče jim je se pogovarjati z učitelji o vseh njih svojih sinov. Drugodi je običajno, da si stariši z učitelji dopisujejo. Kako je pa to pri nas mogoče, kjer so učne moči večinoma tuje narodnosti? Statistika nepobitno dokazuje, da pada največ slovenskih dijakov na nemških gimnazijah. Neuspehi so največji na srednjih solah na Slovenskem. Ali je slovenski dijak tako top in neumen, da mu učenje ne gre od rok? Jasno je kakor beli dan — to ni samo mnenje poštenih Nemcev, ampak tudi zagrizenih nemških profesorjev, da slovenski dijak visoko nadkriljuje nemškega, kar se člena darjenosti in pridnosti. Pravi vzrok teh žalostnih neuspehov je nemški podučni jezik in učne moči. Ali naj Vani navajam statistične številke, ki dokazujejo, kako kričeči so neuspehi na naših srednjih učnih zavodih? Ne dozdeva se mi potrebno. Statistika je namreč taka veda, da

je prav koristna onemu, ki ne zapira oči, ampak hoče videti resnico. Nepotrebna je pa ljudem, ki resnice nočejo videti, in taki, ljudje so Nemci in vlada. (Aplavz.)

Gmotna škoda, ki jo povzroča goriski zavod, je velikanska za slovenski del dežele. Kolikokrat se dogaja, da dijak obiskuje nekoliko sol in da je potem prisiljen pretrgati svoj studij. Kaj naj oče potem počne, kam ga naj da? Denar je izgubljen, čas izgubljen, kmetija mnogokrat radi dijaka zadolžena. Ako bi pa dijak svoje šole dovršil, podpiral bi lahko potem svojega očeta, pomagal bi mu plačevati dolgove in poboljšati gospodarstvo. Izprijen student je pa samo veliko breme za očeta.

Zelo važno za slovenske dijake v Gorici bi bila dijaška kuhinja, v kateri bi dobivali revni dijaki tečno in zdravo hrano. Pomanjkanje take dijaške kuhinje je velik nedostatek, ki se bridko maščuje na zdravju in učnih uspehih dijakov. Osvrnanje take kuhinje bi bilo velikega pomena za gorški dijaški naraščaj. „Adrija“ si je stavila nalogo, ščititi gmotne interese goriskih visokolce; ali ne bi mogla na podobnem polju storiti nekaj blagega in dobrega? Prigovarjala naj bi odločilnim osebam, da bi se lotile take prepotrebne dijaške kuhinje.

Nasprotniki nasi očitajo Slovencev, da niso vredni svojih srednjih in visokih sol. Slovenci po njih mnenju nimajo pravice do višje izobrazbe. Pol stoletja je preteklo od našega preporeda do danes, in koliko učenjakov je dal slovenski narod znanosti. Slovenec Miklošič je položil temelj slovanskemu jezikoslovju, on je kralj vseh slavistov. Pletersnikov slovar je mojstersko delo, in ruski slavisti trdijo, da nima nobeden drug slovanski narod tako izbornega slovarja, niti sami Rusi ne. Izdaja slov. narodnih pesnij je svoje vrste unicum, kakor je trdil jeden najimenitnejših ruskih znanstvenih časopisov. Med drugimi Slovani je razširjeno mnenje, da je vsako znanstveno delo, katero napiše kak Slovenec, plod čistega znanstvenega duha. Ako pomislimo, v kakih žalostnih razmerah živi slovenski narod, kake ovire se stavlja pri nas razvitku ved in znanosti, čuditi se moramo skoraj nad uspehi slovenskih učenjakov. Najumnejšim in najspodobnejšim slovenskim duhovom so pravzaprav peruti odrezani. Kako visoko bi poleteli na krilih svojega duha, ako bi bili sinovi velikega naroda. Ko je bila na Dunaju letos prva slovenska umetniška razstava, niso se mogli Dunajčani, po svojem okusu najrazvnejše občinstvo, dovolj načuditi, kako da doslej sploh niso nič vedeli o naši novi slovenski umetnosti; bilo je vse presenečeno. Le najostudnejša nemška zagrizenost nam more odrekati pravice do vsega tega, kar daje možnost si pridobiti večjo izobrazbo. Slovenski učenjaki in umetniki so in bodo že dokazali, da smemo samozvestno vstopiti v krog drugih kulturnih narodov. (Bravo!)

piti v krog drugih kulturnih narodov. (Bravo!)

Kedar so se zahtevali Slovenci ali Čehi kako srednje šole, vsegdar so Nemci zagnali strašen krik in vik. Ko je šlo za celjsko gimnazijo, zdelo se je skoraj, da je usoda vsega tevtonstva odvisna od tega skromnega zavoda ob Savinji. Ker se Nemci tako silno protivijo vsaki slovenski gimnaziji, mora si pač vsak nepristranski človek misliti, da so avstrijski Nemci že čisto dogospodarili. Nemški narod, narod misliteljev, ki hoče biti prvi narod sveta, se boji nekoliko izstradanih slovenskih solarjev in dijakov. Dvojno je mogoče: Ali so Nemci zajci ali so že tako slabi, da se morajo bati vsakega slovanskega gimnazija. (Zajci so!)

Vsakega Slovenca mora srce zaboleti, ako pomisli, kako visoko se bi lahko vspel slovenski narod, ako bi se mogli razvijati svobodno njegovi naravni darovi in sposobnosti. Slovenci zavzemajo po svojem narodnemu značaju in lastnostih v slovanskem svetu jedno najčastnejših mest. Nikdo ne more nam odrekati posebnih vrlin. Ali kaj nam vse to pomaga, ako strašni zunanji pritisk ubija vse te zdrave sile in skoraj onemogoča, da bi se pojavljali sadovi. In ta zunanja opasnost postaja vedno hujsa in hujsa. Slovenci si nismo v svesti, kako važna naloga nas čaka. Skupno s Čehi moramo biti bran celemu slovanstvu. Gorje, ako pade Praga in Trst v nemške roke, ako bodeta poražena najspodobnejša slovanska naroda, Čehi in Slovenci. Dan, na katerem bi bil vzlet Trst od Nemcev, bi bil jeden najusodnejših v zgodovini Slovanstva, to bi bila morda labodja pesen Slovanstva. Smelo bi bilo prorokovati, ali bomo podlegli ali ne. Nadeje je še dovolj, da bomo zmagali v tej borbi za obstanek, saj stojijo za nami milijoni in milijoni drugih Slovanov. Pred meseci sem govoril v Petrogradu z grofom Ignatjevim, menda najumnejšim ruskim diplomatom stare šole iz časov, ko so bili ruski diplomati še polnokrvni Slovani in ne Nemci kot sedaj. Pravil mi je: Mnogo sem že premišljeval o takozvanem avstrijskem vprašanju. Ne morem se dovolj čuditi, da dinastija še vedno ni uvidela, da so njena jedina krepka opora, na katero se more zanašati, Slovani. V taki novi Avstriji bi bilo tudi mesta dovolj za zjedinjeno Slovenijo. Ako se pa stara grešnica Avstrija ne bode poboljšala, in ako po se njeni krivda država razbije, potem naj bode Slovenija druga nevtralna svobodna in sna, premožna Svica. Tega je slovenski narod vreden. (Navdušen aplavz!)

Govoril sem o vrlih slovenskega naroda. Žalibog je pa tudi mnogo nedostatkov, mnogo temnih strani. Ko sem stal pred mogilo kneza Jaroslava v Kijevu, obhajale so me čudne misli. Na steni je nabita stara listina in v staroslovenskem jeziku je tam napisana zgodba o umirajočem knezu Jaroslavu, o njegovih sinovih in o butari palic, katerih

več »Marija-Ivana«. O, ali dolgo se ne bodo več mudili, gotovo ne, hčerka moja...

In dan je potekal za dnevom, in za vsakim dnevom je prišla ob svoji uri noč, tiho a gotovo.

Še se je praznično oblačila, kakor bi se jej že malo mešalo. Živela je v večnem strahu, da bi bila podobna soprogi utopljenca, in obupavala je, kadar so jo ljudje skrivnostno in pomilovalno gledali. Obračala je v stran oči, da jej ni bilo treba srečavati teh pogledov, pri katerih jo je vselej zabeležilo v dušo.

V zadnjem času se je bila navadila hoditi že na vse zgodaj tja daleč, kjer neha kopna zemlja, na obrežno skatovje pri Pors-Evenu. Ogibala se je Janove rodne hiše, da bi je ne videla njegova mati ali sestrice. Sama, čisto sama je hodila tja na skrajni rob ploubazlanske zemlje, ki se steza kakor jelenovo rogovje tja v sivi preliv la Manche. Tu je presedela cele dneve ob vznožju osamljenega križa, ki je gledal tja v neizmerne daljave morskih voda...

Povsod na skalnih bregovih te ribiške dežele se dviga polno takih kamnitih križev, kakor da prosijo milosti, kakor da hočejo umiriti te nepokoje, skrivnostne globine, ki izvabljaajo može na svojo gladko površino ter jih ne vrnejo nikdar več, pogoltnjejo najlepše in najkrepkejšje izmed njih.

Krog tega križa pri Pors-Evenu so tla vedno zelena, pretkana z nizkim bodičjem. In na tej višini je bil morski zrak zelo čist, komaj da je neznatno dišal po soli in goemonu, ali bil je poln prijetnih septemberskih vonjav.

Od tu je bilo videti daleč tja po raztrgani obali, kjer so štrlela kvišku strma predgorja drugo nad drugim. Vsa bretonska obala je razcepljena na brezštevilno ozkih polotočkov, ki se iztezajo kakor igle v tiho brezkončnost morja.

Ob robu je bilo morje vse polno čerij, videti je bilo kakor rešeto, ali tam dalje ni nič motilo njegovega gladkega zrcala. Iz vseh zalivov je prihajalo tiho, božajoče šumenje in mrmranje, lahno in skrivnostno. In daljine so bile tako mirne, in globine tako tihe! Velika modra brezmejnost, grobišče Gaosov, je čuvala svojo neprodirno skrivnost, in slaboten veter, neznan kakor dih, je trosil nad valovi vonj bodičja, ki je vnovič zaevalo v poslednjem jesenskem solncu.

Ob določenih urah se je morje redno zniževalo, in povsod so se začele kazati črne lise, kakor bi se hotel la Manche počasi izprazniti; potem pa se je začelo morje z isto počasnostjo zopet dvigati, in tako so vode neprestano padale in naraščale, ne da bi se zmešale za mrtve, ki so ležali pod njimi.

In Marjetica se sedela sredi teh tiščin ob vznožju svojega križa, gledala je in gledala tja na morje, dokler je mogla kaj videti, dokler ni prišla noč.

IX.

September je šel h koncu. Nič več ni jedla, nič več ni spala.

Sedaj je ostajala doma, sedela je sključena v kotu, roke stisnjene med kolena, glavo naslonjeno na steno. Čemu vstajati, čemu legati? Kadar je bila preveč zmučena, se je vrgla za hip oblečena na posteljo. Sicer je pa vedno nepremično sedela tu, kakor otrpla. Žobje so jej šklepetali od mraza, ker se ni nikamor genila. In nekaj jo je vedno tiščalo za senca kakor železen obroč. Čutila je, kako jej izplahnevajo lica, usta so jej bila suha, kakor da bi imela mrzlico, in od časa do časa se jej je izvijalo iz grla sunkoma stokanje, dolgo, dolgo stokanje, glava pa jej je tolkla ob granitno steno.

Ali pa ga je klicala po imenu, nežno, tiho, kakor da bi bil čisto blizu, in šepetala mu je sladke besede ljubezni.

Zgodilo se je pač včasih, da so jej ušle misli za hip tudi drugam, na neznatne, popolnoma brezpomembne stvari. Tako se je na primer včasih zagledala v senco kamnite podobe Matere božje, kako se je polagoma vpenjala višje in višje po končnikih njene postelje, čim niže se je pomikalo solnce. Ali potem se jej je še silneje stisnilo srce, krik se jej je izvil še glasneje iz prsi, in glava jej je omahnila ter udarila ob zid...

In potekale so ure, druga za drugo, po dnevu zvečer, po noči, zjutraj — vse so po vrsti odhajale. Kadar je računala, pred koliko časom bi se bil že moral vrniti, jo je obšla še večja groza; ni hotela več poznati dni in njihovih imen.

Kadar se na Islandu razdrobi ladja, vedo navadno drugi o tem kaj pripovedovati; dostikrat so videli od daleč ves žalostni prizor, ali pa so našli kosove, mrtvo truplo, sploh kak znak, kak ostanek nečesa. Toda o »Leopoldini« ni nihče vedel ničesar povedati, ni nihče ničesar videl. Moštvo »Marije-Ivane« jo je videlo poslednjikrat 2. avgusta. Rekli so, da je odplula najbrže dalje proti severu lovit, in potem, kar se je dalje zgodilo, to je bila neprodirna skrivnost.

Čakati, vedno čakati, pa nič vedeti! Kdaj res pride trenutek, ko ne bo več pričakovala? Sama ni vedela tega; ali sedaj si je skoro želela, da bi se zgodilo to čim preje.

O, če je bil res mrtvev, ko bi vsaj kdo imel usmiljenje ter jej to povedal!...

(Konec pride.)

zvezane prelomiti so se sinovi zaman trudili. V vsaki čitanki se čita ta zgodba, dozdva se nam že nekoliko zastarela. Velike resnice, verske in politične, so vedno zelo enostavno in mnogokrat tako nekako puste. In vendar tiči v tej zgodbi neko globoko jedro. Vsaka palica je podobna živemu bitju, ki ima svoje voljo, želje, smotre, ali neka sila mora biti, ki jih spaja v jedno celoto. Železni obroč, ki spaja palice, pa ne sme nikdar manjkati. Tega obroča pri nas ni, in to je nesreča. Kako bi se čudili, kedar bi videli voz, pri katerem je spredaj jeden konj vprežen, zadaj drugi, ob strani tretji. Vsak konj vleče na drugo stran, voz se ne gane z mesta, pač pa se je bati, da se vsak trenutek raztrešči, razleti na drobne kosce. Temu vozu je podoben slovenski narod, konji so pa njegove stranke. Mogoče je pa vse konje spredaj vpreči, konji se bodo morebiti grizli med seboj, ta ali oni bodo udarili s kopitom svojega sosedu, ali naenkrat bode voz v teku. Po slovenski zemlji se bode vozila trojka s čilimi brzonogimi konji kot znamenje občnega napredka in lepše bodočnosti celega slovenskega naroda.

Pozivljem Vas, da bi jednoglasno sprejeli resolucijo, ki se bode na koncu prečitala, in dali na ta način očiten izraz svojim željam, svoji volji. (Odobrovanje.)

K tretji točki dnevnega reda je govoril cand. iur. Tomo Šorli, namreč o slovenskem vseučilišču. O tem vprašanju se je že stokrat in stokrat govorilo na Dunaju v državnem zboru, po vseh slovenskih shodih, tako da se lahko reče, da pozna skoraj vsak Slovenec temeljito to vprašanje. Razjasnil je govornik najprej zgodovino slovenske univerze in raznih fakultet v prejšnji dobi kakor tudi njih žalostni konec. Temeljito je pojasnil ugovore, katere nam stavljajo naši nasprotniki proti vstanovitvi slov. univerze, pa tudi pobil vsak tak ugovor: i ne-gibčnost našega jezika napram drugim jezikom, posebno nemškemu, i pomanjkanje znanstvenih učnih knjig in moči, i premajhno število slušateljev. Nemci imajo v Avstriji 5 univerz, Slovani tri, pa bi morali imeti v pravem sorazmerju s številom najmanj osem. Na univerzah nam ne puste slovensko govoriti, slov. univerze pa nam nočejo dati. Zakaj! Most do Adrije si hočejo sezidati Nemci. Drugi narodi dobivajo vse, za kar prosijo, i Nemci i Italijani, dasi se ne kažejo povsod popolnoma lojalne. Ali bi pa Slovenci mogoče tudi kaj dosegli, ako bi kazali javno isto nelojalnost? Mogoče.

Sledilo je i temu govoru odobrovanje in navdušen aplavz.

Po končanem dnevnem redu je prebral cand. iur. Damir Feigel sledeče resolucije, katere je občinstvo sprejelo enoglasno in z navdušenjem:

Resolucije:

I. Goriski Slovenci, zbrani dne 21. avgusta 1904. na ljudskem shodu v Gorici, protestujemo odločno proti bagatelizirajočemu in sikanoznemu postopanju občinskega sveta goriskega v zadevi slovenske ljudske šole, katere pravično rešitev brezobzirno zavlačuje od leta do leta. V imenu humanitete, kulture in zakona zahtevamo, da se omogoči otrokom slovenskih davkoplačevalcev v mestni občini goriski pot do elementarne šolske izobrazbe. — Pozivljamo tudi vis. vlado, da izvršujoč sankcionirane državne zakone pokaže isto energijo v Gorici v prilog Slovencem, kakor jo kaže povsod v prilog Nemcem in Italijanom.

II. Goriski Slovenci, zbrani na ljudskem shodu v Gorici dne 21./VIII. 1904., zahtevamo najodločneje, da se končno izvrši člen XIX. osnovnega državnega zakona o državljskih pravicah tudi v prilog Slovincem na Goriskem: pozivljamo c. kr. naučno inšitsterstvo, da vendar enkrat ugodi stari opravičeni zahtevi slov. prebivalstva na Goriskem in realizuje tim prej višji gimnazij v mestu Gorici s slov. učnim jezikom. — Odpravi naj se enkrat stara krivica, da je učni jezik gor. gimn. nemški, ki niti deželni jezik ni in ki je v prvi vrsti kriv kričecih nevspehov tega gimn.

III. Slovenci, zbrani na ljudskem shodu v Gorici dne 21./VIII. 1904., se pridružujemo manifestacijam in zahtevam po slov. univerzi v Ljubljani, katero smatramo kot neobhodno potrebno za razvoj slov. naroda.

IV. Goriski Slovenci, zbrani na ljudskem shodu v Gorici dne 21./VIII. 1904., pozivljamo slovenske poslance, da vedno in

povsod z vso verno in odločnostjo zastopajo v prvih treh resolucijah navedene zahteve.

Predsednik je zaključil shod, ko se je podlegel vihar ploskanja. Kolikokrat se čuje iz slov. ust geslo: „Vae za vero, dom, cesarja!“ Toda nebo je visoko, a car daleko!

Pomagajmo si sami, da dosežemo toli zahteve. Je cilje. Vi pa, dragi poslušalci, povejte vse, kar ste slišali v svojem krogu, agitujte povsod za slov. stvar, bodite apostoli slovenske ideje in slovenskih zahtev. Kličem Vam: hvala lepa! za udeležbo na javnem shodu in „na svidenje!“ v kratkem času zopet na kakem javnem shodu akad. fer. društva „Adrija“.

Na to je zapelo navzoče občinstvo navdušeno „Hej Slovani“, na kar smo se razšli.

Tudi s tem drugim svojim shodom letošnje počitnice je lahko akad. fer. društvo „Adrija“ popolnoma zadovoljno. Vspehi ne smejo izostati. Besede so padle na rodovitna tla, dal Bog, da bi kmalu videli in uživali tečne in sladke sadove teh javnih shodov. Obetata se še dva shoda, ki bi bila velike važnosti posebno za gorisko okolico.

Domače in razne novice.

Umrli je v ponedeljek ob 6. uri pop. v Gorici vpokojeni župnik preč. g. Blaž Madon v starosti 88 let. Pokojnik je bil značajan mož, zvest narodnjak in velik prijatelj Lavričev. Ko je svoj čas s sempaskimi volilnimi močmi pripomogel Lavriču do zmage proti klerikalnim kandidatom, si je bil nakopal sovražstvo v nekaterih duhovniških vrstah ter bil preganjan in zaničevan. V svoji duhovniški službi je bil vesten. O Lavriču je vedno rad govoril ker mu je bil ideal. Zadnja leta je jako slabo videl, zato je bil po večini v svojem stanovanju. Blag mu boji spomin!

Vinogradniški shod priredi prih. nedeljo dne 28. t. m. ob 3. uri pop. „gorisko vinarsko društvo“ v Rihenbergu.

Kdo bo deželni poslanec na Gorico? — Precej časa je trajalo, predno se je imenovalo kandidata za dopolnilno deželnozborško volitev v goriskem mestu. Slednjič se je spravilo v javnost: ime dr. Camillo pl. Egger. Dr. Egger je že sedel v deželnem zboru, v zadnjem času pa je zastopal mesto, kakor znano, pobegli Graziadio Luzzatto. Da bi bil dr. Egger posebno všeč italianissimom, ne verjamemo, ker je pravzaprav Nemec, ali dobro je došel brez dvoma deželnemu glavarju dr. Pajerju. Njegov sorodnik je, k deželni hipotečni banki ga je spravil v kurtorij, naj bi bil sedaj se deželni poslanec, bo vsaj imel jednega več, ki mu ne bo kalil vode, kakor se je drznil tisti vragovi Graziadio. — Kakor pa se vidi, sta med Lahi dve struji: jedna bi bila za dr. Eggerja, druga pa bi želela kandidata bolj radikalnega in bolj laskega kova od dr. Eggerja. Zaradi teh dveh struj pa se „Corrieru“ tresejo — krila, da bi utegnili v slučaju razdvoja v laskem taboru zmagati Slovenci v svojem kandidatom ter bi tako imela Gorica slovenskega poslanca!

Latinska in nemška zahvalna pesem. — Iz Črnic nam pišejo: Na cesarjev roj. dan smo imeli tukaj dve slovesni maši. V župni cerkvi je naš dekan zapel zahvalno pesem po latinsko, torej „Te Deum laudamus“, tu začasno nastanjeni 27. pešp. pa je imel maso pod milim nebom in njihov duhovnik je intoniral zahvalno pesem v nemščini „Grosser Gott, wir loben dich“.

Mi povzam soglasno z vojskim župnikom, ker je polk nemški, ne moremo se pa prečuditi dekanu, kako se se upa v čisto slovenski občini latinizirati! Tu torej na slovenskih tleh smo ob pritrkovanju zvonov in zvokih voj. godbe bili pozvani, da hvalimo Boga latinski in nemški!

Dodajamo tu ogorteni in žalostni tej vesti besede, ki jih je napisal zadnji „Primorec“: v članku „Preganjanje pravzaprav Slovinci od rimsko-katoliške cerkve“.

Vitez Klobasa. — Tam pred časom je rekel, da se piše hudič, v „obletnici“ dne 20. t. m. v „Gorici“ št. 67. se je pa povitezil. Revezu je bilo zmanjkalo gradiva, prežvekoval je stare reči, pa tako neslano, da so celo njegovi najboljši pristasi vsklikali: Pa je dolgočasen Antonio Klobasa! Slednjič ni vedel več kaj pisati, začel je pogrevati staro povest o Leberzovih vžgalicah, ali tu se mu je pripetila huda nesreča. Tovarna Leberzova je pogorela, pri vžgalicah pa se

mu je osmodilo tudi pero, in pogorel je tudi on. Le se osmrtnico si je napisal v gorijenjeni „Gorici“. V osmrtnicah se hvali vse, zato pa hvali Mrcina tam samega sebe in govori celo o vitežtvu, kako da je vitežko, pustiti podlegajočemu nasprotniku čas, da se nekoliko oddahne. Revez govori o velikih uspehih svojih klobas — čeprav čuti, da se je zaman trudil celo leto, pisal in pisal, napenjal možgane, ali dosegel ni ničesar. Ljudje, ki znajo misliti, so imeli le pomilovanje za Mrcino, ki trati toliko časa s takimi bedarijami, klerikalci so pa ostali klerikalci. Položaj je nespremenjen, in nespremenjen ostane, če piše Mrcina se dve leti naprej. Nam popolnoma vse jedno, veste, gospod Mrcina! — Ni ga pa drugega nego laž. Pravi, da so pred enim letom na praznik vnebozeta Matere božje (hinaveč!) zagledali beli dan njegovi dopisi, kar ni res, ker tisti dan ni izšla „Gorica“, kakor tudi ni res, da je šel z doma po opravkih ter da g. Gabrščeka iz tujine pozdravlja — ko smo ga pa videli sinoči, kako jo je mahal domov v „gorisko okolico“ iz Čitalnice! Sama laž torej! Na laži je vse postavljeno, zato pa nima obzanka, marveč se je vse sproti sesulo.

Mrcina ima sedaj drugo delo, zato je opustil zadiranje v g. Gabrščeka. Sedaj poje Mrcina, in njegove „vize“ ne bo se tako kmalu konec. Poje on jako rad, in zato jo kroži po „Gorici“ na dolgo in široko, kakor zna le on. Svojih lepih čednostij pa ne more zatajiti, kajti zaganja se v g. Komela tako podlo, tako nesramno in zvito, kakor zna le on. On je mojster v takih zvitarijah. Zato se je preselil iz „Goriške okolice“ v Gorico, odkoder razkazuje javnosti svojo lepo dušo. Pa na vse lopovščine že dobi prav primeren odgovor ta žalostni mrcinasti vitez!

Dogodki med Lahi in Slovenci v Plaveh pred sodnijo. — V ponedeljek se je vršila pred tukajšnjo okrožno sodnijo obravnavna radi znanih dogodkov v Plaveh. Razpravi je predsedoval svetnik Schmarda, prisedniki so bili svetnika Kuhačević in Gabrijelčič pa tajnik Musina, zapisnikar dr. Grusovin. Branitelj: za Slovence dr. Franko, za Lahe dr. Vinci. Na zatožni klopi so sedeli A. Reginelli, 27 let star, R. Magi, 20 let, A. Pongetti, 21 let, H. Simonetti, 18, vsi iz Sinigallije v provinciji Ancona v Italiji. Slovenci: Iv. Brezigar, Fr. Žnidarčič in Jos. Zimic. — Pravijo, da so dne 26. junija t. l. imeli nekateri laški delavci s kmeti iz Vrhovelj pogovor, ki bi bil dal povod, da so popoludne Slovenci nad Plavami napadli Lahe s kamenjem, namreč da so metali kamne proti Križničevi baraki in proti oni Mattasoglia, kjer so bili Lahi. Med Slovenci so bili tudi gorenji trije obtoženci, ki so, vstopivši v Križničevo barako, kakor se jih dolži, vpili: Ven z Lahi! Ti trije da so tolkli s palicami po mizi, tako da so se morali Lahi bati. Ti so odšli. Obtoženec Simonetti je dobil eno po glavi in s kamenjem v desno nogo.

Dve uri pozneje je dobil neki Bevič Lahe na hribčku ter jih začel, kakor pravijo, obmetavati s kamenjem. Lahi so ga nagnali s kamenjem, in slabo bi se mu bilo godilo, da ni ušel v Križničevo gostilno. Tam je prosil krčmarja, naj ga skrije, ker so tekli Lahi za njim. To se je zgodilo, in Ant. Zimic ga je spremil pod streho. Lahi, ki so prišli za njim, so hoteli pod streho, da ga najdejo! Bevič pa je bil odšel po drugi strani iz hiše. — Obtožba se glasi na javno nasilstvo in pri Žnidarčiču na lahko telesno poškodbo. Obtožen je imel biti tudi neki Nazareno Bruciat, pa je pobegnil. — Laski obtoženci so trdili, da so vsi nedolžni, Reginelli je trdil, da je bolan, da se ni deležil kamenjanja, Stefaninija je bolela roka, tudi ni mogel metati kamenja, Magi pa je trdil, da ga sploh zraven ni bilo! Neka slovenska priča je povedala, da je padalo kamenje, katero so metali Lahi, kakor toča, ter se je bilo bati, da se podere Križničevo poslopje. Dokazalo se je tudi, da so hoteli udreti v podstrežje za Bevičem, Zimica bi bili kmalu vrgli ob tla. Dr. Franko je hotel se novih prič v podkrepljenje izjav njegovih branjencev ali sodni dvor tega ni pripustil. — Sodni dvor je končno oprostil vse obtožence obtožbe javnega nasilstva ter jih obsodil prestopka proti telesni varnosti, in sicer so dobili Reginelli in Brezigar po 7 dnuj zapora vsak, drugi pa po 5 dnuj. Državni pravdnik je prijavil pritožbo ničnosti.

Utonil je v Soči v nedeljo popoldne 20 let stari železniški delavec Gregor Mikic iz Bresta v Istri. Utonil je v bližini prihi.

avske postaje. Pri Solkanu pa je utonil v istem času 17 let stari Andrej Novič z Brjii. —

Dijaška veselica v Kojskem. — Pišejo nam: Dijaki v Kojskem priredimo dne 28. t. m. veselico s sledečim vspeedom: 1. Pozdravni govor. 2. Mladi vojaki, koračnica dom. godba. 3. Popotnica, možki zbor. 4. Divja rožica, ženski zbor. 5. Deklamacija: O nevihti. 6. Ljubav, mešan zbor. 7. Eno uro doktor, burka v enem dejanju. 8. Pogled v nedolžno oko, možki zbor. 9. Mož in žena, duet, saljiv prizor. 10. Nazaj v planinski raj, mešan zbor. 11. Mi smo mi, možki zbor.

Že mnogo let je preteklo, odkar se je vršila zadnja veselica v naših vinorodnih Brdih. Veselice pa imajo namen podučevati ljudstvo, je razveseljevali in blažiti srce. Pri nas pa so jako potrebne take veselice tudi iz drugega ozira, namreč iz narodnega. Naši sovražniki nam hočejo ugrabiti siloma krasen kosček zapadnih Brd, kar pa se ne sme zgoditi. Pogoste veselice pa vzbujajo v ljudstvu narodno zavednost. Radi tega jih moramo podpirati. Apelujemo na naše brisko razumnstvo in dijaštvo, da nas podpira v tem blagemu namenu.

V nedeljo torej prihitite vsi v Kojško k dijaški veselici. Prebitek se da v dobrodelne namene.

Opomba: Kdor hoče ostati čez noč v Kojskem, in imeti boljše postrežbo, naj sporoči g. Sr. Kumar - ju, Kojško.

Kotlarsko delavnico in zalogo bakre g. A. Tabaja v ulici za Mesnicami št. 17 (Via Morelli) je prevzel te dni g. E. Mara s kateri zagotavlja, z ozirom na svojo dolgoletno izkušnjo v tej stroki, da bode kos prevzeti nalogi. Izdeluje najboljše kotle za kuhanje žganja, kotle vrakovratne velikosti in najnovejše vrste, filtre za vino, posodo za kuhinjo in klet, bakreno galanterijo. Zaloga surovega bakra, bakrenih plošč, okroglih in stiroglatih drogov, bakrene žice, cevij, žbljev, skropilnic vseh vrst itd. Pocinjenja in razne podrave se izvrše točno in dobro.

Svojo delavnico in zalogo priporoča slavnemu občinstvu najtopleje.

Razgled po svetu.

Zadnje vesti z bojišča. — Boji pred Port-Arturjem se nadaljujejo dan na dan. Včeraj so od 6. zj. do 1. pop. obstreljevali Japonci Port-Artur, slednjič so utihnili japonski topovi pod streljanjem ruskega topništva. — Ljubi boji so bili blizu Zlate gore. — Po enem zadnjih naskokov so bila tla daleč na okoli pokrita z japonskimi mrličmi. Umrlele so Japonce ruske mine. 6 bataljonov japonske pehote so unicile. — Ruske ladje so baje odsle iz Port-Arturja.

Postojnske požarne brambe slavnost 25 letnega obstoja društva, s katero je bilo spojeno zborovanje kranjskih gasilnih društev, se je vršila po vspeodu, dne 14. avgusta letos, deloma v predvečer. Delegati so zborovali v šolskem poslopju, in je znamenito, da so se otresli slovenski gasilci neke švabske zveze. Posebna vlaka sta pripeljala iz Ljubljane nad 2000 gasilcev in njih prijateljev, kateri so odkorakali v praznično nadedi trg, vstavši se pred slavolokom, kjer je izročila gospica Pavla Jurca zveze kranjskih požarnih bramb z nagovorom kito svežih rož. Slavljence g. France Doberlet se je zahvalil toplo za to ovacijo; postojnske požarne brambe načelnik je tudi se čestital, pozdravil došla bratska društva, potem pa se je vršilo defiliranje vseh doslih gasilcev, kakih 1600, pred okr. glavarstva voditeljem g. Stefanom Lapajnetom, okrog katerega so stali z gosp. županom Pikel-jem na čelu še drugi dostojanstveniki. Defiliranje je napravilo s strumnem stoparjem mnogoštevilnih gasilcev prav ugoden utis.

Na glavnem trgu so bili osobito domači gasilci veselo iznenadeni, ker je gospa dr. Hudnikova iz Ljubljane povodom slavlja pripela na zastavo velekrasen po neimenovani dami podarjeni rdece sviljeni trak s spomenskimi in zlatu vezanimi črkami. Banketa vdeležili so se tudi gg. uradni voditelj glavarstva, Stefan Lapajne, postojnski g. župan Pikel in drugi dostojanstveniki. Velicanstvu cesarju je napil prvi načelnik postojnskih gasilcev, g. Doberlet baronu Heim in g. Lapajnetu, kateri se je zahvalil na napitnicah v lepem slovenskem govoru. Po obedu pa se je vršil obhod magično razsvetljene jame postojnske ob zvokih vojaške godbe pešpolka štev. 87. ob mnogostevilni vdeležbi gasilcev, vojakov in prijateljev gasilstva. Po zaključeni jamski slavnosti se je vršil vojaški koncert v hotelu „Pri kroni“, ki je vspeł isto tako izborna, kakor sploh vsa slavnost, brez kakega neugodnega motenja. Zadovoljeni poslovili so se mili nasi gosti, vsak na svoj dom s prepričanjem idoc, da le tam je pristno veselje, kjer so svoji med svojimi. Na pomoč!

Kako se je osmešil redarstveni komisarijat v Pull! — Puljski „Giornaletto“ je prinesel te dni vest, da prirede puljski „pankroati“ v Medulinu velik tabor. To je bilo redarstveni oblasti dovolj, da je noslala v Medulin četo orožnikov. „Tabora“ zaveda ni bilo in puljska policija je bila blamirana Evropejka. Radi te kastronice, v katero se je dala zavesti od italijanskega lista, dobiva

redarstvena oblast od „Nase Sloge“ tako le-
lekcijo: Pozivljamo tu slavni c. k. komisa-
rijat policije, naj nas kazni in globi, ako smo
kedar imeli kak sestanek, bil javen, bil tajen,
ne da bi bili vsikdar prijavi komisarijatu,
kakor to predpisuje zakon. Zato je grda sra-
mota, da se taka oblast da tako grdo nasa-
marili od takih ljudij, ki se zbirajo in vzdr-
zujejo takov listic, kakorsen je „Giornaleto“.
— Bog naj odpusti!

Postaja za brezžično brzojavljenje
na Semmeringu. — Tehnični oddelek trgov-
skega ministerstva je napravil na Semme-
ringu poskusno postajo za brezžično brzo-
javljenje. Ta postaja začne delovati prihodnji
teden. Poskusi se bodo raztezali prvotno na
3½, do 4 km zračne črte znajočo razdaljo
Semmering-Sonnwendstein, in sicer Semme-
ring bo oddajna, Sonnwendstein pa sprejemna
postaja. Pozneje se razširijo poskusi tudi na
Schneeberg in Rax in sicer v razdalji 12 do
15 km.

„Katoliški“ shod v Bosnu. — V
Rezu v Nemčiji se vrši „katoliški“ shod.
Spreveda po mestu se je udeležilo kakih
8000 oseb, med temi večina delavskih dru-
stev. — Kjer je kaj klerikalnega, tam morajo
biti poleg tudi slovenski klerikalci. Zato pa
so poslali iz Ljubljane na ta shod svojega
zastopnika. Brezdomovinci!

Poljaki v Nemčiji. — V Bohumu so
ustanovili samostojni poljski trgovci društvo,
katero steje že lepo število članov. Društvo
ustanovi banko, ki se bo pečala s posojili
članom ter jim sla sploh na roke.

Slovenskim umetnikom in članom
presojevalnih odsekov. — Podpisani odbor
opozarja vse slovenske umetnike na sledeče:
Sestanek slov. umetnikov se vrši dne 24.
avgusta v Ljubljani, hotel „Ilirija“, ob 6 uri
zvečer. Presojevalni odsek za „Vesno“ posluje
25. avgusta (sestanek ob 9. uri zjutraj v
„Mestnem domu“). Presojevalni odsek za
umetnike, ki ne pripadajo nobenemu um.
društvu, posluje 26. avgusta (sestanek juror-
jev ob 9. uri zjutraj.) Odbor prosi vse sode-
lujoče, naj se prav gotovo vdeležijo vseh se-
stankov, da se morejo vršiti vse priprave v
odmerjenem času.

Odbor dij. um. društva „Vesne“.

Vojna med Rusi in Japonci.

Potopljena japonska ladja.

V Berlinu so sporočili iz Tokia, da se
je potopila pred Port-Arturjem neka japons-
ska vojna ladja, in sicer med silnim obstre-
ljevanjem utrdeb.

Japonci zopet odbiti.

Iz Čifu poročajo, da je zadela Japonce
pred Port-Arturjem nova katastrofa. Bili so
odbiti z velikimi izgubami.

General Steselj carju.

General Steselj je 16. t. m. brzojavil
carju: Japonci so dva dni napadali ugovajne
višave, toda bili so odbiti ter so imeli velike
zgube. Rusi so vzeli tri višave. Danes je pri-
šel k sprednjim stazam japonski parlamentar
z pozivom admirala Togo in generala Nodzu,
naj trdnjavo kapitulira. Predlog je bil seveda
odbit. Čete so navdušene in se bojujejo
hrabro.

Nemški pomorski atašé v port Arturju.

Japonska krizarka „Jajesama“ je izkr-
cala v Tsingtau nemškega korvetnega kapi-
tana Hoffmanna, ki je bil odposlan v Port
Artur kakor pomorski atašé. Hoffmann je
baje na ukaz cesarja Viljema zapustil Port
Artur na neki džunki. Japonci so ga našli 30
milj pred Port Arturjem.

Nova pomoč Japoncem.

Iz Čifu poročajo, da so dobili Japonci
z nova pomoči 30.000 vojakov. No, potrebu-
jejo jih, saj ruske mine in topovi jih poga-
njajo v zrak kar po 10.000!

Port-Artur.

Oci celega civiliziranega sveta so obr-
nene sedaj na Port-Artur. Sovražniki Rusije
čakajo nestrpnost, kdaj da pade Port-Artur,
ali se vedno ni padel, marveč čujemo dan
na dan nova poročila o zopetnih in zopetnih
velikih izgubah Japoncev pred to rusko trd-
njavo. Dne 21. t. m., torej v nedeljo, so na-
skočili z vsemi silami Port-Artur. Rekli so si,
da vzamejo trdnjavo gotovo v 3 dneh. Po-
slali so v boj 60.000 mož, ali naskok Japon-
cev je bil odbit. Čuje se zopet, da ker je
kljub ogromni premoči zopetni poskus, vzeti
Port-Artur, ponesrečil, opustijo Japonci ob-
leganje ter poskusijo izstradati Port-Artur z
najostrejšo blokado. — Japonci imajo kljubu

vsem veličanskim izgubam pred Port-Arturjem
se vedno okoli 100.000 mož. Rusov pa je
okoli 40.000. Japonci pravijo, da so izgubili
Rusi doslej 10.000 mož, oni pa 5000, kar je
taka laž, da se jo lahko otiplje. Naravno je,
da so oblegalci na slabšem od oblegancev.
Ti slednji imajo vsekakor lažje stališče in
pri spopadih pade več oblegancev nego oble-
gancev. Poleg tega imajo Rusi še dobro in
pogosto položene mine, ki poganjajo kar na
tisoče Japoncev v zrak. Japonci gonijo pred
sabo vole, da bi mine raztrgale te namesto
njih. Tako pa se pripeti, da pridejo Rusi
poceni do svežega mesa. — Prebivalstvo v
Port-Arturju je mirno, mnogo jih spi pod
zemljo, da so varni pred kroglijami. Vojaštvo
je pogumno ter je razdeljeno na tri dele,
tako da en oddelek počiva, vsled česar ima
Steselj vedno sveže moči na razpolago.

Japonci zatrjujejo, da so vzeli neke
važne višave ter da so pregnali Ruse iz Go-
lobjega zaliva.

V Koreji

prodirajo Rusi vedno bolj proti jugu. V Ha-
mungu so napravili veliko zalogo provijanta.
5000 Rusov je zapustilo mesto ter marsira
proti jugu. Ustaski Korejci se jim pridru-
žujejo.

Japonska admiralska ladja „Mikasa“ — potopljena.

Častniki ruskih ladij, ki so se vrnile v
Port-Artur, pripovedujejo z vso gotovostjo,
da se je potopila japonska admiralska ladja
„Mikasa“. Japonci so koncentrirali svoje moči
na „Cesarevica“ v bitki 10. t. m., Rusi pa
so začeli na to streljati z vso silo na japo-
nsko admiralsko ladjo. Kakor zatrjujejo čast-
niki, so z „Mikaso“ streljali naenkrat z vsemi
topovi, potem pa se je potopila. Zgrajena je
bila leta 1900.

V Mandžuriji.

Iz Mandžurije ni nikakih posebnih po-
ročil. Japonci so zasedli 19. t. m. Ašančav,
Rusi pa se umikajo proti Mukdenu. Tako se
čuje z jedne strani, z druge pa se poroča,
da so se Rusi okrepili že tako, da jim ne
bo več treba se umikati, marveč nastopijo v
kratkem času ofenzivo. Čulo se je tudi te
dni, da Rusi začno s pravo vojno na kop-
nem sele takrat, ko začne padati sneg.

V Vladivostok

plovea Krizarki „Novik“ in „Diana“. Prva
se je založila s premogom v pristanišču
Korsakovsk, druga pa v francoski luki San-
gon. — Japonci nameravajo baje po padcu
Port-Arturja napasti tudi Vladivostok slično,
kakor Port-Artur. Te dni so sklicali baje
novo vojaštvo, katero odposljejo proti Vladi-
vostoku. Nasprotno temu pa se tudi Rusi
pripravljajo, da bo Vladivostok varen ter je
tam nastanjenega že vse polno vojaštva.

Car Nikolaj generalu Steslju.

Car Nikolaj je brzojavil generalu Ste-
selju: V mojem in v imenu vse Rusije Vam
nalagam, da častitate garniziji, četam, pomor-
ščakom in prebivalcem portarturskim na
vspehih, ki so jih dosegli v bojih od 26.,
27. in 28. julija. Prepričan sem, da so na
vse pripravi ter da bodo vojno slavo naše
vojske ohranili neomadeževano. Vsem se naj-
topleje zahvaljujem. Najvišji blagoslovi njih
delovanje in požrtvovalno hrabrost ter ohrani
trdnjavo portartursko pred naklepi sovražnika.
— „Nikolaj.“

Otroški vrtec

družbe sv. Cirila in Metoda na Savi pri Jesenicah.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani
je sklenila v odborovi seji dne 10. avgusta
t. l., da se letos prične graditi svoj lastni
solski dom za otroški vrtec na Savi pri Je-
senicah. Skrb za izvršitev tega sklepa je
družbeni odbor poveril odborniku prof. dr.
Ivanu Svetini, bivačemu sedaj na počitnicah
v Zirovnici na Gorenjskem.

Važnost Jesenic v narodnem oziru je
znana. Poleg tega pa bo otroški vrtec na
Savi pri Jesenicah, ki bo imel dva oddelka,
jako dobrodelna naprava za mnogostevilne
otroke tamošnjih večinoma revnih tovarniških
delavcev.

Ze je prejela družba sv. Cirila in Me-
toda lepih darov posebe za „Jeseniski
vrtec“, za kar se blagim darovateljem iskreno
zahvaljuje. — A ker bo nova zgradba za-
htevala precejšnjo svoto, kakršne bi družba
s svojimi rednimi dohodki ne vzmogla, in za
katero dosedanjí darovi se nikakor ne za-
dostujejo, obrača se družbeni odbor ob tem
svojem za ves slovenski narod ve-
levažnem podjetju — brez sile sicer

vendar pa z zaupno prošnjo do vseh zaved-
nih Slovencev, naj pomagajo družbi izvršiti
to podjetje tako, da ji ne bo treba v to
svrhu delati dolgov, ki bi jo ovirali v njenem
rednem delovanju.

Darovi, namenjeni posebe za „Jeseniski
vrtec“, naj se pošiljajo v počitniški dobi (po
poštnih nakaznicah) na naslov: Prof. dr.
Ivan Svetina v Zirovnici na Go-
renjskem.

Ako pregledujemo imenik po-
kroviteljev družbe sv. Cirila in Metoda
v družbenem koledarju, čitamo tu mnogo
imen slovenskih rodoljubov, ki
nikakor niso bolj imoviti nego
mnogi drugi, ki se doslej se ne
nahajajo v tem imeniku. Naj bi po-
slednji porabili to priliko v to, da z vele-
dušnim darom (200 K) za „Jeseniski vrtec“,
katera svota se lahko plačuje tudi polagoma
— v več obrokih, postanejo pokrovitelji
družbe sv. Cirila in Metoda. Kdor pošlje
20 K, postane ustanovnik. Oboji naj se
hkrati izrazijo, h kateri podružnici naj jih
pristejemo kot pokrovitelje ali ustanovnike.
Dobrodošli pa so tudi manjši darovi, ker
„zrno do zrna pogača, kamen do kamena
palaca“, ali — če ne palaca, pa vsaj lično
in primerno zavetišče za našo slovensko deco.

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda v
Ljubljani, dne 18. avgusta 1904.

Na prodaj je

— 25 sodov

v najboljšem stanu.

Za bele vino. Cena: od gld. 3
do 3½ za vsak hektoliter.

Via Ascoli št. 19.

Odlikovan fotografski atelje

Anton Jerkič

Gorica, Gosposka ulica št. 7. II. nadstropje

— je najvočji in najmodernejše urejen atelje na Primorskem. —

Izvršitev fotografij vseh vrst je neprekosljiva.

Na razpolago je nešteto pohvalnih pisem.

Cene nižje kakor pri konkurentih.

Nove knjige.

V podpisani založbi so izšle zadnji čas te-le knjige:

❖ ❖ 1. „Pripovedi o Petru Velikem“. ❖ ❖

Poslovenil Ivan Steklasa. — Cena K 1-60.

❖ ❖ ❖ ❖ 2. „Legijonarji“. ❖ ❖ ❖ ❖

Narodna igra s petjem v 4 dejanjih. Spisal Fran Govékar — Cena 80 vin.

❖ ❖ ❖ ❖ 3. „Kirdžali“. ❖ ❖ ❖ ❖

Podonavska povest. Poljski spisal Mihael Čajkovski. — Cena K 1-60.

❖ ❖ ❖ 4. „Romeo in Julija“. ❖ ❖ ❖

Svetovne slave žaloigra Šekspirjeva. Poslovenil Ivan Cankar. — Cena K 1-40
po pošti K 1-50.

❖ ❖ ❖ 5. „Trije mušketirji“. ❖ ❖ ❖

Roman. Spisal A. Dumas. Preložen je iz francoščine v vse kulturne jezike.
Cena 5 K, elegantno vezan 6-80 po pošti 30 vin. več.

❖ ❖ ❖ ❖ 6. „Križarji“. ❖ ❖ ❖ ❖

Veliki Sienkiewicz roman v štirih delih. — Str. 1038. Cena K 5-20, elegantno
vezan K 7— po pošti 30 vin. več.

❖ ❖ ❖ ❖ 7. „Julij Cezar“. ❖ ❖ ❖ ❖

Žaloigra v petih dejanjih. Poslov. Oton Zupančič. Cena K 1-40. Po pošti 10 v več.

„Goriška Tiskarna“ A. Gabršček.

Prva koncesionirana delavnica z mo-
tornim obratom za fino mehaniko, fiziko, ma-
tematiko, optiko, fino brušenje in poliranje itd.
Vpeljava strelavodov, brzojavov, hišnih tele-
fonov, plina in vode.

Poprave se izvršujejo hitro in po cen.

Ivan Potočnik & A. Hügel

Gorica, za vojašnico.

Precizijaska delavnica predmetov za merjenje.

Bogata zaloga

raznih predmetov za razsvetljavo za plinovo
in električno luč.

Posamezni deli za električno, plinovo vodno
in parno vpeljavo. Pumpe, železne in kovinske
cevi. Zaloga mesarskega orodja, kuhinjskih
nožev, brivskih britev, škarij itd.

Razpošiljanje na deželo se izvrši hitro in
— po cen. —

Veliki prazni sodovi iz Srbije

iz hrastovega lesa z železnimi
obročji, od 2, 7, 20, 30 do 70
hektolitrov, 6-7 cm debelosti
v glavi, v popolnoma dobrem
stanu, so na prodaj, kakor
tudi kadi različnih velikosti.
Natančneje se izve pri gosp.
L. Sternu, na Franc-Josipovi
cesti št. 9.

„Goriška Tiskarna“ A. Gabršček
v Gorici

==== priporoča sledeče zvezke =====

TALIJE:

- I. zvezek: Pri puščavniku. Veseloigra v enem dejanju. — (4 moške, 3 ženske osebe.)
- II. „ : Bratraneo. Burka v enem dejanju. — (2 moški, 3 ženske osebe.)
- III. „ : Starinarica. Veseloigra v enem dejanju. — (3 moške, 4 ženske osebe.)
- IV. „ : Medved snubač. Veseloigra v enem dejanju. — (3 moške, 1 ženska oseba.)
- V. „ : Doktor Hrihar. Veseloigra v enem dejanju. — (5 moških, 3 ženske osebe.)
- VI. „ : Dobrodošli! Kdaj pojedete domu? Veseloigra v enem dejanju. — (2 moški, 2 ženske osebe.)
- VII. „ : Putifarka. Burka v enem dejanju. — (3 moške, 2 ženske osebe.)
- VIII. „ : Čitalnica pri branjevi. Burka v enem dejanju. — (2 moški, 5 ženskih oseb.)
- IX. „ : Idealna tašča. Veseloigra v enem dejanju. — (1 moška, 3 ženske osebe.)
- X. „ : Eno uro doktor. Burka v enem dejanju. — (6 moških, 3 ženske osebe.)
- XI. „ : Dve tašči. Veseloigra v enem dejanju. — (4 moške, 3 ženske osebe.)
- XII. „ : Meenina. Veseloigra v enem dejanju. — (3 moške, 3 ženske osebe.)
- XIII. „ : Nemški ne znajo. Burka v enem dejanju. (8 moških, 1 ženska oseba.)
- XIV. „ : Raztresenica. Veseloigra v enem dejanju. (3 moški, 1 ženska oseba.)
- XV. „ : Prvi ples. Komedijska v enem dejanju. (2 moški, 6 ženskih oseb.)

Vsak posamezen zvezek stane 40 vin., po pošti 5 vin. več.

Išče se prodajalko

za c. kr. glavno zalogo tobaka
A. Casagrande v Ajdovščini.

Gorica * Gorica Hôtel

„pri zlatem jelenu“

v trgovskem središču nasproti nadškofijski palači. — Sobe za prenočišča po zmernih cenah. — Velik jedilni salon, poleg stekleni salon s teraso. — V poletnem času prijeten vrt z verando. — Sobe za klube, društva, za sklenjene družbe. — Izborna kuhinja. Domača in pluja vina. Izvirno pilzensko „prazdroj“ pivo.

Kerševani & Čuk

v Gorici

v ulici Riva Castello št. 4 (konec Raštelja).

Priporočata slavn. občinstvu iz mesta in z dežele
svojo mehanično delavnico, zalogo šivalnih strojev in dvokoles iz tovarne „Puch“ ter drugih sistemov
Sprejemava vsako popravo in rekonstrukcijo bodisi šivalnih strojev, dvokoles, pušk in samokresov.
Vsako popravo, šivalni stroj ali dvokolo jamčiva.
Z ozirom na najino dolgoletno skušnjo, zagotavlja, da so izdelki najine zaloge najboljše vrste in trpežni, ter izvršuje vsako popravo bodisi šivalnih strojev ali dvokoles točno in dovršeno.

Posojujeva tudi dvokolesa.

Fran Obrdank

(prej Jos. Hrovatin)

==== sodovičar =====

v Gorici, ulica Torrente h. št. 10.

priporočam svoje sifone in pokalice, katere imam vedno v zalogi po zmerni ceni.

Doslej je izšlo v zalogi
„Goriške Tiskarne A. Gabršček“
v Gorici
7 knjig „Dena slovanskih povestij“

- I. knjiga: 1. Figura. — 2. Iz križarskih bojev na Poljskem. — 3. Slepčevodja. — 4. Slika iz gladnih let. — 5. Slovaške sličice. — 6. Ada. 7. Očenaš. — 8. Sovražnik. — Cena K 1.—
- II. knjiga: 1. Mati in sin. — 2. Vsakdanji dogodki. — 3. Ded Liben. — 4. Sanjarije in resničnost. — 5. Na brodu. — 6. Zlatija, vojaška nevesta. — 7. Žyvilla ali moč domovinske ljubezni. — 8. Črnogorski stotnik. — 9. Odrtnik. — 10. O Hiljakih. — Cena K 1.—
- III. knjiga: 1. „Prokleti stoletje“. — 2. „Kadar pridem z vojne“. — 3. „Pomladni mrz“. — 4. Slike. — 5. „Narodne pripovedke“. — Cena K 1.20
- IV. knjiga: 1. Rusinja. — 2. Prve rože. — 3. Mala igra. — 4. Stara pestunja. — 5. Maščoval se je. — 6. Jetnikovi otroci. — Cena K 1.20
- V. knjiga: 1. Lux in tenebris lucet. — 2. Moč ljubezni. — 3. Že zopet. — 4. Glasovi iz groba. — 5. Noč v gozdu. — 6. Izdajalec. — 7. Gozd šumi. — 8. Dva huzarja. — Cena K 1.20
- VI. knjiga: 1. Črtice z ogljem. — 2. Ta tretja. — 3. Poroka po pomoti. — Cena K 1.20
- VII. knjiga: 1. Bolnik. — 2. Dež. — 3. Svetla prikazen. — 4. Pripovedka o ošabnem Ageju. — 5. Stari oče Zahar. — 6. Gorolomov. — 7. Strašna osveta. — 8. Dva sina. — 9. Zakaj? — Cena K 1.20

„Veneo slov. povestij“ prinaša prevode iz ruščine, poljščine, češčine, slovaščine in srbohrvaščine. — Izhaja v nedoločenih rokih.

Kdor naroči po pošti, naj pridene 10 vin. za poštnino.

Posilja se jedino po povzetju ali naprej poslanim zneskom.

Na zahtevanje pošljemo cenik naše književne zaloge.

Zahvala.

Za mnogobrojne tolažljive izraze blagega sočutja o priliki dolgotrajne bolezni in o britki izgubi naše nepozabljene matere, sestre, tašče i. t. d.

Marije vdove Borghese, rojene Covacig,

kakor tudi za številno srčno vso na njeni zadnji poti, izrekamo vsem dragim sorodnikom, prijateljem in znancem našo odkritosrčno, najtoplejšo zahvalo.

GORICA, 21. avgusta 1904.

Žalujoči ostali.

Anton Ivanov Pečenko — Gorica

Velika zaloga

pristnih belih in črnih vin iz lastnih in drugih priznanih vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56 l naprej. Na zahtevo pošilja tudi vzorce.

Zaloga piva

„Dolnisko društvo združenih pivovarov Zaleo-Zaški Jrg in plavjnskega piva „prazdroj“ iz sloveče ceske „Mošanske pivovarne“.

Zaloga ledu, kareriga se oddaja na debelo od 100 kg naprej.

Cene zmerno. Postrežba poštena in točna.

Trgovsko-obrtna registrovana zadruga

z neomejenim jamstvom v Gorici.

Hranilne vloge obrestuje po 4%, — večje stalne, naložene najmanj na jedno leto, po 5%. — Sprejema hranilne knjižice drugih zavodov brez izgube obresti. — Rentni davek plačuje zadruga sama.

Posejila daje na poročitvo ali zastavo na 5-letno odplačevanje v tedenskih ali mesečnih obrokih, — proti vknjižbi varščine tudi na 10-letno odplačevanje.

Zadružniki vplačujejo za vsak delež po 1 krono na teden, t. j. 260 kron v petih letih. Po zabljčku potetlja znaša vrednost deleža 300 kron.

Stanje 31. avgusta 1903:

Deleži: a) podpisani K 1.210.300—
b) vplačani 405.158—
Dana posejila 1.631.164—
Vloge 1.203.438—

Prva kranjska z vodno silo na turbino delujoča tovarna stolov Fran Švigelj

na Bregu, p. Borevnica, Kranjsko

priporoča sl. občinstvu, prečast. duhovščini, imeteljem in predstojnikom zavodov in šol, kramarjem in kavarnarjem, ravnateljstvom uradov, g. brivcem itd.

natančno in trpežno izdelane
stole, fotelja, vrtno stole, gugalnike, naslonjače itd. itd.

Blago je izdelano iz trdega, izbranega lesa, poljubno likano ali v naravni barvi imitirano.

Največja izbira stolov, naslonjačev, in gugalnikov iz trstovine.

Na željo pošlje trdka najnovejše obširne cenike z nad 80 slikami, iz katerih je razvidna oblika blaga in cene, zastoj in franko.

Naročevalcem na debelo se dovoli znaten popust.

Sladočarica (sirup)

Tamarindo

pripravljen v kemičnem laboratoriju

LEKARNE CRISTOFOLETTI.

Najboljša higijenična in —
okrepčevalna pijača
v poletnem času.

Cena steklenici 80 vin.

Karol Draščik,

pekovski mojster in sladčičar
v Gorici na Kornu št. 8.

Priporoča vsakovrstno pecivo, kolače za birmance, torte i. t. d.

Priporoča se slavnemu občinstvu za mnogobrojna naročila ter obljublja solidno postrežbo po jako zmernih cenah.

Kotli za izdelovanje sira, za žehte in navadni, kuhinjske in kletne posode, surovi baker in v ploščah, v okroglih in štirivo-

glatih drogih, cevi in bakrene galanterije, žice, cin, bakreni žebliji, sesalke, itd.

E. PRIMAS

v GORICI
ulica Morelli 17 — za mesleami 17

Velika izbira najboljših kotlov za kuhanje žganja najnovejših sistemov, filtrov olandskih in iz azbesta, škropilnic za trte. Vsako vrstne poprave se izvršujejo hitro in točno.

„Goriška Tiskarna“ A. Gabršček

v Gorici

— priporočila sledeče zvezke —

TALIJE:

- I. zvezek: Pri puščavniku. Veseloigra v enem dejanju. — (4 moške, 3 ženske osebe.)
- II. : Bratranec. Burka v enem dejanju. — (2 moški, 3 ženske osebe.)
- III. : Starina-ica. Veseloigra v enem dejanju. — (3 moške, 4 ženske osebe.)
- IV. : Medved snubač. Veseloigra v enem dejanju. — (3 moške, 1 ženska oseba.)
- V. : Doktor Hribar. Veseloigra v enem dejanju. — (5 moških, 3 ženske osebe.)
- VI. : Dobrodošli! Kdaj pojedete domu? Veseloigra v enem dejanju. — (2 moški, 2 ženske osebe.)
- VII. : Putifarka. Burka v enem dejanju. — (3 moške, 2 ženske osebe.)
- VIII. : Čitalnica pri branjevi. Burka v enem dejanju. — (2 moški, 5 ženskih oseb.)
- IX. : Idealna tačca. Veseloigra v enem dejanju. — (1 moška, 3 ženske osebe.)
- X. : Eno uro doktor. Burka v enem dejanju. — (6 moških, 3 ženske osebe.)
- XI. : Dve tačci. Veseloigra v enem dejanju. — (4 moške, 3 ženske osebe.)
- XII. : Mesalina. Veseloigra v enem dejanju. — (3 moške, 3 ženske osebe.)
- XIII. : Nemški ne znanj. Burka v enem dejanju. (8 moških, 1 ženska oseba.)
- XIV. : Raztresenca. Veseloigra v enem dejanju. (3 moški, 1 ženska oseba.)
- XV. : Prvi ples. Komedija v enem dejanju. (2 moški, 6 ženskih oseb.)

Vsak posamezen zvezek stane 40 vin., po pošti 5 vin. več.

Išče se prodajalko

za c. kr. glavno zalogo tobaka

A. Casagrande v Ajdovščini.

Gorica * Gorica

Hôtel

„pri zlatem jelenu“

v trgovskem središču nasproti nadškofijski palači. — Sobe za prenočišča po zmernih cenah. — Velik jedilni salon, poleg stekleni salon s teraso. — V poletnem času prijeten vrt z verando. — Sobe za klube, društva, za sklenjene družbe. — Izborna kuhinja. Domača in tuja vina. Izvirno pilzensko „prazdroj“ - pivo.

Kerševani & Čuk

v Gorici

v ulici Riva Castello šte. 4 (konec Raštelja).

Priporočata slavn. občinstvu iz mesta in z dežele **svojo mehanično delavnico, zalogo šivalnih strojev in dvokoles iz tovarne „Puch“ ter drugih sistemov** Sprejemava vsako popravo in rekonstrukcijo bodisi šivalnih strojev, dvokoles pušk in samokresov. Vsako popravo, šivalni stroj ali dvokolo jamčiva. Z ozirom na najino dolgoletno skušnjo, zagotavlja, da so izdelki najine zaloge najboljše vrste in trpežni, ter izvršuje vsako popravo bodisi šivalnih strojev ali dvokoles točno in dovršeno.

Posojujeva tudi dvokolesa.

Fran Obrdank

(prej Jos. Hrovatin)

sodovičar

v Gorici, ulica Torrente h. št. 10.

priporočam svoje sifone in pokalice, katere imam vedno v zalogi po zmerni ceni.

Doslej je izšlo v zalogi

„Goriške Tiskarne A. Gabršček“

v Gorici

7 knjig „Denca slovanskih povestij“

- I. knjiga: 1. Figura. — 2. Iz križarskih bojev na Poljskem. — 3. Slepčevodja. — 4. Slika iz gladnih let. — 5. Slovaške sličice. — 6. Ada. 7. Očenaš. — 8. Sovražnik. — Cena K 1.—
- II. knjiga: 1. Mati in sin. — 2. Vsakdanji dogodki. — 3. Ded Liben. — 4. Sanjarije in resničnost. — 5. Na brodu. — 6. Zlatija, vojaška nevesta. — 7. Zywila ali moč domovinske ljubezni. — 8. Črnogorski stotnik. — 9. Odrtnik. — 10. O Hiljakih. — Cena K 1.—
- III. knjiga: 1. „Prokleti ste...!“ — 2. „Kadar pridem z vojne!“ — 3. Pomladni mraz. — 5. Slike. — 6. „Narodne pripovedke“. — Cena K 1.—20
- IV. knjiga: 1. Rusinja. — 2. Prve rože. — 3. Mala igra. — 4. Stara pestunja. — 5. Maščeval se je. — 6. Jetnikovi otroci. — Cena K 1.—20
- V. knjiga: 1. Lux in tenebris lucet. — 2. Moč ljubezni. — 3. Že zopet. — 4. Glasovi iz groba. — 5. Noč v gozdu. — 6. Izdajalec. — 7. Gozd šumi. — 8. Dva huzarja. — Cena K 1.—20
- VI. knjiga: 1. Črtice z ogljem. — 2. Ta tretja. — 3. Poroka po pomoti. — Cena K 1.—20
- VII. knjiga: 1. Bolnik. — 2. Dež. — 3. Svetla prikazen. — 4. Pripovedka o ošabnem Ageju. — 5. Stari oče Zahar. — 6. Golomov. — 7. Strašna osveta. — 8. Dva sina. — 9. Zakaj? — Cena K 1.—20

„Venec slov. povestij“ prinaša prevode iz rusčine, poljščine, češčine, slovaščine in srbohrvaščine. — Izhaja v nedoločenih rokih.

Kdor naroči po pošti, naj pride 10 vin. za pošlino.

— Pošlila se jedino po povzetju ali naprej poslanim zneskom. —

Na zahtevanje pošljamo cenik naše knjižne zaloge.

Zahvala.

Za mnogobrojne tolažljive izraze blagega sočutja o priliki dolgotrajne bolezni in o britki izgubi naše nepozabljene matere, sestre, tačče i. t. d.

Marije vdove Borghese,

rojene Covacic,

kakor tudi za številno srčevstvo na njeni zadnji poti, izrekamo vsem dragim sorodnikom, prijateljem in znancem našo odkritosrčno, najtoplejšo zahvalo.

GORICA, 21. avgusta 1904.

Žalujoči ostali.

Anton Ivanov Pečenko — Gorica

Velika zaloga

pristnih belih in črnih vin iz lastnih in drugih priznanih vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogorske monarhije v sodih od 56 l naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.

Zaloga piva

„Dalmiško društvo združenih pivovarov Zalea-Laski Trg in plavnijskega piva „prazdroj“ iz slovaške teske „Mešanske pivovarne“.

Zaloga ledu, karertga se odhaja na debelo od 100 kg naprej.

Cene zmerno. Postrzba poštna in točna.

Trgovsko-obrtna registrovana zadruga

z neomejenim jamstvom v Gorici.

Hranilno vlogo obrestuje po 4%, večje stalne, naložene najmanj na jedno leto, po 5%. — Sprejema hranilne knjižice drugih zavodov brez izgube obresti. — Rentni davek plačuje zadruga sama.

Posejila daje na poročstvo ali zastavo na 5-letno odplačevanje v tedenskih ali mesečnih obrokih, — proti vključbi varščine tudi na 10-letno odplačevanje. Zadruga vpisuje za vsak doleži po 1 krono na teden, t. j. 260 kron v petih letih. Po zaključku poslovanja znaša vrednost deleža 300 kron.

Stanje 31. avgusta 1903:

Dolež: a) podpisani K 1.210.300.—

b) vplačani 405.188.—

Dana posejila 1.631.164.—

Vlogo 1.303.438.—

Prva kranjska z vodno silo na turbino delujoča tovarna stolov

Fran Švigelj

na Bregu, p. Borovnica, Kranjsko

priporočata sl. občinstvu, prečast. duhovščini, imeti ljem in predstojnikom zavodov in sol, krčmarjem in kavarnarjem, ravnateljem uradov, gg. državnim itd.

natančno in trpežno izdelane stofe, fotelja, vrtno stole, gugalnice naslonjače itd. itd.

Blago je izdelano iz trdega, izbranega lesa, poljubno likano ali v naravni barvi imitirano.

Največja izbira stolov, naslonjačev, in gugalnikov iz trstovine.

Na zelo pošlje trdka najnovejše obseirne cenike: nad 80 slikami, iz katerih je razvidna oblika blaga in cene, zastoni in franko.

Naročevalcem na debelo se dovoli znaten popust

Sladočarica (sirup)

Tamarindo

pripravljen v kemičnem laboratoriju

LEKARNE CRISTOFOLETTI.

Najboljša higijenična in okrepčevalna pijača v poletnem času.

Cena steklenici 80 vin.

Karol Draščik,

pekovski mojster in sladničar v Gorici na Kornu št. 8.

Priporočata vsakovrstno pecivo, kolače, birmance, torte i. t. d.

Priporočata se slavnemu občinstvu mnogobrojna naročila ter obljublja sol postrežbo po jako zmernih cenah.

Kotli za izdelovanje sira, za žehle in navadni, kuhinjske in kletne posode,

surovi baker in v ploščah, v okroglih in štirivo-

glatih drogih, cevi in bakrene galanterije, žice, cin, bakreni željji, se-salke, itd.

E. PRIMAS

v GORICI

ulica Morelli 17 — Za mesitcami 17

Velika izbira najboljših kotlov za kuhanje žganja najnovejših sistemov, filtrov olandskih in iz azbesta, škropilnic za trte. Vsakovrstne poprave se izvršujejo hitro in točno.

